

PAHAYAGAN NG PARTIDO KOMUNISTA NG PILIPINAS
PINAPATNUBAYAN NG
MARXISMO-LENINISMO-MAOISMO

Bayan

Tomo XXXI Blg. 9

Setyembre 2001

EDITORIAL

Kundenahin at labanan ang teroristang gerang pananalakay ng US

Kinukundena ng Partido Komunista ng Pilipinas ang karumaldumal na pagpapabagsak ng apat na sibilyang eroplano sa New York, Washington DC at Pennsylvania sa US na pumatay sa libu-libong inosenteng sibilyan. Ang sadya at malisyosong pagtarget sa mga inosente ay di maaaring bigyang katwiran kahit pa sabihing ito'y pagganti sa katulad na terorismo ng imperyalismong US.

www.angbayan.org editors@angbayan.org

Inilalathala ng Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas

NILALAMAN

- 1 **Editorial:** Kundenahin at labanan ang teroristang gerang pananalakay ng imperyalismong US
- 4 Mga teroristang krimen ng US
- 6 Bulnerabilidad ng imperyalistang ekonomya, tumambad sa pag-atake sa US
- 8 Estratehikong Imperyalistang interes sa Afghanistan
- 9 Tumitinding reaksiyon sa Pilipinas at ibayong dagat
- 11 Kumperensya sa gawaing Iloko
- 14 Masigla, mabilisan at epektibong pagkilos ng masa sa sonang gerilya
- 16 Ang pagkilos ng FRB ng Marines
- 19 RHB: Kriminal at kontra-rebolusyonaryo
- 20 CPLA isinanib na sa AFP
- 21 Mga balita

PANAWAGAN

Ang Lupong Patnugot ng **Ang Bayan** ay nag-aanyaya sa mga mambabasa na mag-ambag sa pagpapahusay ng ating pahayagan sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga komentaryo at mungkahi, mga balita o mga rebolusyonaryong karanasan na maaaring ilathala sa ating pahayagan.

Maaaring makuha ang pinakahuling isyu ng **Ang Bayan** sa internet. Magtungo sa

www.angbayan.org

Tatanggap din ng mga liham sa

editors@angbayan.org

Gayunman, sadyang mas kasuklam-suklam ang paggamit sa pangyayaring ito para isulong ang imperyalistang interes ng US. Itinatambol ngayon ng US ang tinatawag nitong “digma laban sa terorismo” upang bigyang-katwiran ang mga hakbangin nito sa pagpapalawak ng kapangyarihang militar, sa partikular, sa Central at South Asia, bantaan ang kasarinlan ng lahat ng bansa sa daigdig laluna yaong mga may paninindigang anti-US, higit na ipailalim ang mga papet na rehimen sa hegemonya ng imperyalismo at sagkaan ang mga rebolusyonaryong paglaban ng mamamayan sa daigdig.

Duguan ang kamay ng imperyalismong US sa mahabang kasaysayan ng paghahasik nito ng terorismo at pagmasaker sa milyun-milyong ordinaryong mamamayan sa buong daigdig. Nakaukit na sa kolektibong alaala ng mga bansang sinalakay at dinambong ng imperyalismong US ang mga latay ng terorismo nito. Sino ang makalilimot sa unang sikad ng terorismo ng US sa ika-20 siglo kung saan 400,000 ordinaryong Pilipino ang pinatay nang saklutan ng US ang Pilipinas? sa mahigit 100,000 sibilyang pinatay ng imperyalismong US nang pabagsakin nito ang bomba-atomika sa mga sentrong populasyon ng Hiroshima at Nagasaki sa Japan noong Agosto 1945? o, sa milyun-milyong mamamayan mula sa Vietnam hanggang Iraq, Nicaragua hanggang Yugoslavia, na pinatay sa mga digmang agresyon ng US sa imperyalistang hangaring itaguyod ang kapangyarihan nito sa buong daigdig?

Ang imperyalismong US ang ultimong responsable sa terorismong ngayo’y ibinabalik dito at pumipinsala sa mga inosenteng mamamayang Amerikano. Pinangunahan ng US ang pagpinsala sa mga populasyong sibilyan at ang pagbalewala at pagwalanghiya sa mga batas at tuntunin ng sibilisadong digma.

Ang terorismong kinukundena ngayon ng imperyalismong US ay anak ng sarili nitong terorismo. Katunayan, si Osama bin Laden, ang numero unong pinagsususpetsahan ng gubyernong US sa mga atake sa World Trade Center at Pentagon, ay kinandili at inaruga ng CIA sa armadong paglaban sa mga pwersang Sobyet sa Afghanistan noong dekada 1980. Sa gayon ding paraan, sinuportahan ng US ang Kosovo Liberation Army (KLA), dating tinatagurian nitong terorista, nang salakayin ng NATO ang Yugoslavia noong 1999 upang pabagsakin ang gubyerno ni Slobodan Milosevic. Pero, dahil pabor na ang NATO sa bagong gubyerno

sa Yugoslavia, dinidisarmahan na ngayon ng NATO ang KLA. Ang Abu Sayyaf sa Pilipinas ay mga mersenaryong terorista na sinanay ng US sa Afghanistan noong panahong magkasabwat pa ang US at si bin Laden, at ginamit sa paglaban sa rebolusyonaryong pakikibaka ng mamamayang Bangsamoro.

Bilang tugon sa teroristang atake sa New York at Washington, itinutulak ngayon ng gubyernong Bush ang isang mas masahol na terorismo. Ang buong Kongreso ng US ay naglaan ng \$40 bilyon na inisyal na pondo para sa “digma laban sa terorismo” at nagbigay kay Bush ng malawak na kapangyarihang maglunsad ng digma.

Ginagamit ngayon ng US ang bruskong diplomasya at panggigipit sa ekonomya ng mga bansang di agad nagpahayag ng suporta sa militarismo at jingoismo (pananawagan ng agresyon sa ibang bansa) ng US. Nagbaba si Bush ng ultimatum: na ang anumang bansang hindi susuporta sa “gerang anti-terorismo” ng US ay ituturing na kakampi ng terorismo. At para lalo pang mabraso ang mga bansang ito, nagpakalat ang gubyernong US ng listahan ng 60 bansang diumano’y may kinalaman sa terorismo. Kaya naman nagkukumahog ang mga lider ng mga bansang ito, kabilang ang Pilipinas, na magpahayag ng suporta sa US, sa pangambang gawin na rin silang target ng pananalakay ng US o gipitin sila sa pamamagitan ng pagpigil ng ayuda, pondo o pagdaloy ng kalakalan.

Samantala, iniumang na ang 20,000 tropa, mga eroplano at barkong pandigma ng US sa mga estratehikong pusisyon sa Middle East at paligid nito at naghihintay na lamang ng utos mula kay Bush para isagawa ang aktwal na pagsalakay sa Afghanistan at iba pang target.

Iginigiit ng imperyalismong US na ang kasalukuyang digmaan ay hindi magiging katulad ng anuman sa nakaraan. Ilulunsad ito sa lahat ng larangan—militar, ekonomya, diplomasya, pulitika, at iba pa. Inihahanda nito ang mamamayang Amerikano sa isang madugong digma, na inaasahang tatagal nang hanggang 10 taon. Magkasabay na gagamit ito ng paraang hayag at lihim, na sa katunayan ay mga paraang “marumi” o labag sa mga

pandaigdigang makataong batas at sibilisadong panuntunan sa digma. Pinaigting ngayon ng US ang digmang sibil sa Afghanistan sa pamamagitan ng pagsuporta sa Northern Alliance na katunggali ng Taliban. Sinuspinde ang ilang pormal na probisyon ng batas ng US sa pakikidigma. Hayagang inendorso at inuudyok na ng gubyernong US ang pampulitikang asasinasyon sa mga itinuturing na kaaway saanman naroroon ang mga ito.

Idineklara ni Bush na ang “digma laban sa terorismo” ay sasaklaw sa buong daigdig. Tiyak itong gagamitin upang lalo pang panaigin ang kapangyarihan sa pamamagitan ng pagpupwesto ng mga pwersang militar nito sa iba’t ibang panig ng mundo at paglulunsad ng mga teroristang pananalakay laban sa mga gubyerno at mamamayang lumalaban sa hegemonyang US at nagrerebolusyon para sa pambansa at panlipunang pagpapalaya.

Habang lalong nagiging desperado, lalong nagiging mabagsik ang imperyalismo sa paghahasik ng terorismo.

Subalit lalo lamang itong magbubunsod ng makatarungang pagtutol at rebolusyonaryong paglaban ng mamamayan sa daigdig.

Ang rebolusyonaryong pagkilos ng mamamayan sa buong daigdig ang makagagapi sa imperyalismong US, sa mga lokal na reaksiunaryo at sa lahat ng klase ng terorismo. Kasabay ng pagkalugmok ng imperyalismong US at pandaigdigang sistemang kapitalista sa papalalim at papalalang krisis, lalong lumalakas ang rebolusyonaryong paglaban ng proletaryado at mamamayan sa buong daigdig. Ito ang maglilibing sa imperyalismo at magtataguyod sa kalayaan, demokrasya at sosyalismo. **AB**

Habang lalong
nagiging
desperado, lalong
magiging
mabagsik ang
imperyalismo sa
paghahasik ng
terorismo. Subalit
lalo lamang itong
magbubunsod ng
makatarungang
pagtutol at
rebolusyonaryong
paglaban ng
mamamayan sa
daigdig.

MGA TERORISTANG KRIMEN NG US AT MGA PASISTANG PAPET NITO

MULA NOONG MATAPOS ANG IKALAWANG DIGMAANG Pandaigdig, pinakawalan ng imperyalismong US ang di pa napapantayang karahasan sa buong mundo, sa desperadong hangaring hadlangan ang paglaganap ng mga kilusang anti-imperyalista, mga kilusan para sa pambansang pagpapalaya at mga kilusan para sa sosyalismo. Sa panahong ito, tinatayang aabot sa 8,000,000 katao na ang pinatay ng terorismo at mga aksyong militar ng US. Pakutyang tinatawag ng US na “collateral damage” ang mga tinarget na sibilyan. Kabilang sa pinakamalulupit na krimen nito ang mga sumusunod:

Digmaan sa Vietnam. Dinigma ng US ang Vietnam noong 1954-1975 upang biguin ang pagsisikap ng People’s Democratic Republic of Vietnam na pag-isahing muli ang North at South Vietnam sa ilalim nito. Mahigit apat na milyong mamamayan ang pinatay sa teroristang paggamit ng mga bombang *napalm* (isang tipo ng bombang panunog), bukod sa paghuhulog ng puu-puong tonelada ng mga bombang eksplosibo, mga sandatang kemikal, pag-hamlet sa mga populasyon, pagbilanggo, pagtortur at walang habas na pamamaril. Kabilang dito ang 500 minasaker sa *village* (baryo) ng My Lai noong Marso 1968. Karumal-dumal na krimen din ang pagsaboy ng mahigit 18 milyong galong *Agent Orange*, isang kemikal na pumatay at lumason sa mahigit 1.6 milyong ektaryang mga lupain at kabundukan. Nagdulot din ito ng maraming sakit sa mamamayan. Dulot din nito, malaking porsyento ng mga inang buntis ang naaagasan o kaya ay nagsilang ng mga batang may depekto.

Digmaan sa Korea. Sa desperasyong hadlangan ang pagsaklaw ng demokratiko at sosyalistang gubyrno sa buong peninsula ng Korea, naglunsad

ang imperyalismong US ng digma laban sa mamamayan ng Korea mula 1950 hanggang 1953. Humigit-

kumulang 2,800,000 ang namatay bunga ng pambobomba o pamamaril sa mga sentro ng populasyong sibilyan at pagpatay sa mga bihag ng digma. Isang tampok na halimbawa ang pagmasaker ng mga sundalong Amerikano sa daan-daang sibilyang South Korean sa No Gun Ri noong 1950.

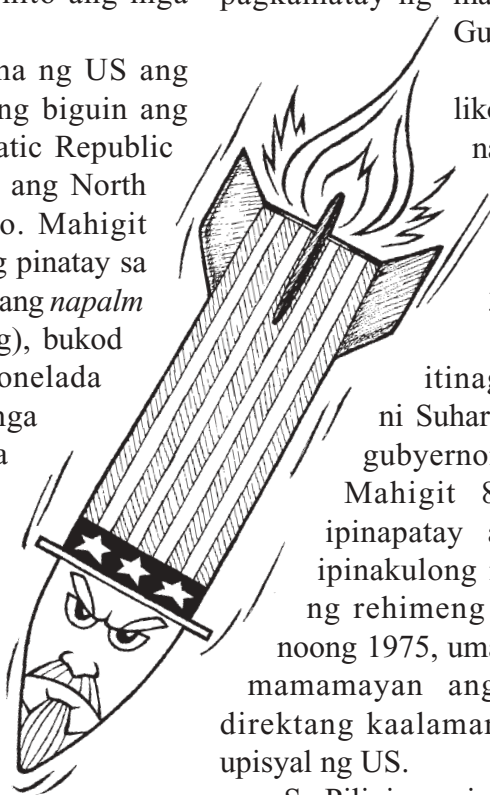
Pagsuporta sa mga pasistang rehimen. Sinuportahan ng US ang kudeta noong 1954 sa Guatemala na nagresulta sa apat na dekada ng pasistang paghahari na nagbunga ng pagkamatay ng mahigit 120,000 magsasakang Guatemalan.

Ang US din ang nasa likod ng kudeta noong 1973 na nagpabagsak sa progresibong gubyrno ni Salvador Allende sa Chile at nagresulta sa pagpatay sa 30,000 katao.

Noon namang 1965, itinaguyod ng US ang kudeta ni Suharto laban sa demokratikong gubyrnong Sukarno sa Indonesia. Mahigit 800,000 Indonesian ang ipinapatay at mahigit 500,000 ang ipinakulong ni Suharto. Nang sakupin ng rehimeng Suharto ang East Timor noong 1975, umabot sa 250,000 inosenteng mamamayan ang minasaker nang may direktang kaalaman ang pinakamatataas na opisyal ng US.

Sa Pilipinas, sinuportahan ng US ang batas militar na ipinataw ni Marcos noong 1972. Sa 24 taong paghahari ng diktadurang Marcos, libu-libo ang pinatay at mahigit 40,000 aktibista at iba pang nasa oposisyon ang ibinilanggo.

Iran, 1953. Nakipagsabwatan ang US sa imperyalismong Great Britain sa pagpapabagsak sa gubyrno ni Mohammed Musaddiq matapos na isabansa ang mga operasyon ng industriya ng langis doon. Ibinalik ang kaharian ni ►

◀ Shah Mohammed Reza Pahlavi. Sa kanyang paghahari mula 1953 hanggang 1979, mahigit 70,000 Irani ang pinatay.

Palestine. Itinatag ng US at Great Britain ang Zionistang okupasyon ng Palestine sa pamamagitan ng pagtatatag ng estadong Israel dito noong 1948. Patuloy na nilabanan ng mamamayang Palestine ang Israel. Noong 1987, sa panahon ng *intifada* o pag-aaklas ng mamamayang Palestine, mahigit 300 Palestine ang pinatay ng mga sundalong Israeli at mahigit 11,500 ang nasugatan, na karamihan ay mas bata sa 15 anyos. Pagsapit ng kalagitnaan ng dekada 1990, mahigit 800 ang napatay at 16,000 ang ibinilanggo. Sinusuportahan ng US ang patuloy na paglulunsad ng Israel ng mga atake sa mamamayan ng Palestine.

Libya. Walang habas na inatake at binomba ng US ang mga syudad ng Tripoli at Benghazi sa Libya noong dekada 1980. Nagpataw din ang US ng pang-ekonomyang embargo upang lalong gipitin ito.

Cuba. Tinangkang pabagsakin ng US ang gubyerno ng Cuba sa pamamagitan ng pagbomba ng mga *airbase* dito at pagsalakay ng mahigit 1,000 Contra na sinanay ng Central Intelligence Agency. Halos 40 taon na ring nakapataw ang isang pang-ekonomyang embargo laban sa Cuba. Para mapagtibay ang embargo, regular na pinapatrulya ng mga barkong pandigma ng US ang karagatan sa palibot ng Cuba.

Nicaragua at El Salvador, dekada 1980. Direktang sinuportahan at sinanay ng US ang teroristang grupong Contra upang pabagsakin ang gubyernong anti-US sa Nicaragua. Mahigit 30,000 inosenteng mamamayan ang pinatay sa ulol na pananalakay ng mga Contra. Kabilang sa mga pakana ng Contra ang pagtanim ng mga bomba sa mga daungan.

Sa El Salvador, aktibong sinuportahan ng US ang digmang kontra-rebolusyonaryo

na nagresulta sa pagkamatay ng 80,000 mamamayan.

Panama. Pinatay ang 8,000 mamamayan noong Disyembre 1989 nang lusubin ng US ang Panama upang dakpin ang presidenteng si Gen. Manuel Noriega, isang *druglord* at dating ahente ng CIA. Ginamit ng US na dahilan ang pagkakasangkot ni Noriega sa pagtutulak ng droga. Ang mas malaking dahilan ay ang paggigiit ni Noriega na ilagay sa kontrol ng Panama ang Panama Canal at ang pag-atras ng suporta nito sa mga Contra sa Nicaragua.

Iraq. Mahigit 200,000 mamamayang Iraqi, kabilang ang kababaihan at mga bata, ang nilipol ng pambobomba ng US sa mga establisimyentong sibilyan at pampublikong imprastruktura noong 1991. Kabilang sa malalaking kabuhungan ay ang kriminal na pagpatay sa ilampung libong nag-aatrasang mga sundalong Iraqi sa 60 milyang haywey sa baybayin ng Kuwait noong Pebrero 26-27, 1991. Ang patuloy na pagpapataw ng “blokeyong pang-ekonomya” laban sa Iraq ay nagresulta na sa pagkamatay ng mahigit 1,500,000 Iraqi, kabilang ang 5,000 batang namamatay bawat buwan.

Yugoslavia, 1999. Pinaulanan ng malalakas na bomba ang Yugoslavia upang pabagsakin ang gubyernong Milosevic at ipwesto ang kapangyarihan ng imperyalismong US sa Balkan Peninsula. Bago nito, sinulsulan ng US at Germany ang digmaang etniko sa pamamagitan ng pagpondo at pag-aarmas sa iba’t ibang etnikong grupo at paggatong sa nasyunalismo at rasismo. Daan-daang libo ang namatay sa mga digmaang etniko sa Croatia (1991-92) at sa Bosnia-Herzegovina (1992-1995) nang humiwalay ang mga ito sa Yugoslavia, samantalang milyun-milyon ang napalikas mula sa kanilang mga bayan at nawalan ng kabuhayan. **AB**

MULA NOONG MATAPOS ANG IKALAWANG DIGMAANG PANDAIGDIG, TINATAYANG AABOT SA 8,000,000 KATAO ANG PINATAY NG TERORISMO AT MGA AKSYONG MILITAR NG US. PAKUTYANG TINATAWAG NG US NA “COLLATERAL DAMAGE” ANG MGA TINARGET NA SIBILYAN.

Bulnerabilidad ng imperyalistang ekonomya, tumambad sa pag-atake sa US

Ang pagdedeklara ng “digma laban sa terorismo” ay isinagawa ng imperyalismong US sa konteksto ng pagkalugmok nito sa isang krisis sa ekonomya matapos na pumutok ang bula ng “bagong ekonomya”. Bago pa man naganap ang mga atake noong Setyembre 11, nagsimula nang pumasok ang US sa resesyon na kinatatangian ng pagkupas ng pamilihan, papalaking pagkalugi ng malalaking negosyo, papalalang disempleyo at iba pang negatibong indikasyon sa ekonomya. Imbing pakana rin ng US na ilihis ang atensyon ng mamamayang Amerikanong ligalig sa patuloy na paglubog sa resesyon ng ekonomya ng kanilang bansa. Ang digmang agresyon sa anyo ng ay “gerang anti-terorismo” desperado subalit dati nang paraan ng imperyalismong US para pasiglahing muli ang naghihingalo nitong ekonomya.

Maagang bahagi pa nitong taon, patungo na sa panibagong yugto ang siklikong resesyon o pagbagsak ng ekonomya ng US at ng internasyunal na sistemang kapitalista. Pinatindi ito ng krisis ng sobrang produksyon dulot ng pagbilis ng pagtataas ng antas ng teknolohiya at kumpas ng produksyon samantalang wala namang kakayahang makonsumo ng pamilihan ang mga sobrang produktong iniluluwal ng mga ito. Humahantong ito ngayon sa pandaigdigang pagbagsak ng kapitalistang produksyon.

Sa kauna-unahang pagkakataon makaraan ang 20 taon, tumungo na sa negatibo ang tantos ng paglaki ng pandaigdigang kapitalistang ekonomya nitong ikalawang kwarto ng taon. Lumiit nang 6% ang pandaigdigang produksyong industriyal.

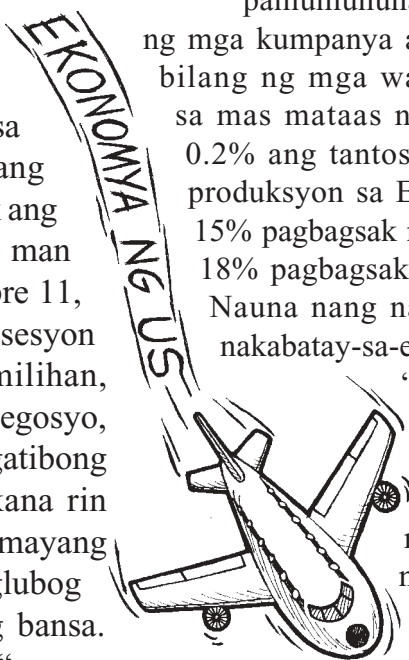
Sa loob ng nakaraang 10 buwan, tuluy-tuloy nang papababa ang tantos ng pag-unlad ng produksyong industriyal sa US. Pinakamatagalang pagdausdos na ito mula pa 1983. Nitong ikalawang kwarto, ang taunang tantos ng pag-unlad ng kabuuang produksyon sa US ay 0.2% na lamang—pinakamababa mula 1983. Sa parehong panahon, 15% ang kabuuang ibinagsak ng pamumuhunan, 67% ang nawala sa tubo

ng mga kumpanya at 271,000 ang naidagdag sa bilang ng mga walang trabaho sa US. Mula sa mas mataas na tantos, bumaba na rin sa 0.2% ang tantos ng pag-unlad ng kabuuang produksyon sa Europe. Higit na matarik ang 15% pagbagsak ng produksyong industriyal at 18% pagbagsak ng pamumuhunan sa Japan. Nauna nang nagsibagsak sa resesyon ang nakabatay-sa-eksport na ekonomya ng mga

“umuusbong na pamilihan”, tulad ng Brazil, Argentina, Mexico, Singapore, Taiwan at Malaysia. Ang ganito nang panloob na tunguhin ng ekonomya ng US at ng internasyunal na sistemang kapitalista ay inabutan at higit

pang pinalala ng naganap na atake sa New York at Washington DC noong Setyembre 11.

Dahil sa takot at instabilidad na dala ng mga teroristang atake at ng militaristang kasagutan dito ng gubyernong Bush, ibayong nagbagsakan ang

Bilang ng mga manggagawa na tinanggal o itinakdang tatanggalin sa ilang industriya sa US (Setyembre 11-26)

Industriya sa US	Pangkalahatang bilang
Airline	106,290*
Aerospace/ Kontrata sa depensa	38,900
Pinansya	1,300*
Manupaktura	4,300
Teknolohiya	3,790
Turismo	1,200
Kabuuang	155,780

* May anunsyo ng dagdag pang pagtatanggal ngunit wala pang kumpirmadong bilang. (Datos mula sa Washington Post).

mga industriya sa pagbibiyaha, laluna na ang mga *airline* at mga kaakibat na serbisyo. Sa dalawang araw lamang na tumigil ang paglipad ng mga eroplano makaraan ang pangyayari, \$550 milyon na ang nalugi sa mga *airline*. Magpahanggang ngayon ay nakasara pa rin ang pangunahing paliparan sa Washington DC at kanugnog nitong maliliit na *airport*.

Mabigat ang epekto ng mga pangyayari laluna sa mga manggagawa sa industriya ng *airline* at ng paggawa ng mga eroplano. Sa US pa lamang, hanggang Setyembre 26, umabot na sa mahigit 150,000 manggagawa sa industriya ng *airline*, *aerospace* at iba pang may kaugnayan sa mga ito ang tinanggal o nakatakdang tatanggalin na sa loob ng mga susunod na buwan. Patuloy pang lumalaki ang bilang ng mga tinatanggal sa trabaho. Ang 4.9% na disempleyo noong Agosto ay pinakamalala mula nang sumambulat ang malawakang krisis pampinansya sa Asia noong 1997. Tinatayang aabot na ito ngayon nang 7.1%. Pinakamalaki ang bilang ng mga manggagawa (30,000) na planong tanggalin ng Boeing, pangunahing kumpanyang gumagawa ng mga sasakyang panghimpapawid para sa militar at komersyal na gamit.

Bukod sa industriya ng *airline* at paggawa ng eroplano, matinding tinamaan din ang industriya ng paglalakbay at mga kaakibat na industriya sa US, tulad ng mga hotel at resort, mga *shopping mall*, mga pasugalan sa Las Vegas at iba pang lugar. Pinanawagan na ni Bush sa mamamayan sa US para maglakbay at magpunta sa mga *shopping mall* bilang umano'y patriyotikong aktibidad nila.

Limang araw matapos muling buksan ang *stock market* makaraan ang pag-atake sa US, bumagsak din nang 14.3% ang kabuuan ng *stock market* sa US at \$1.4 trilyon ang nawala rito.

Matinding naapektuhan din ang sektor ng *insurance* o seguro. Tinatayang \$30-\$40 bilyon o mga 30% ng kabuuang puhunan ang nalugi sa mga kumpanya sa seguro sa buong daigdig. Nanganganib na tuluyan nang bumagsak ang mga may pinakamalalaking sinseguro sa mga namatay, nawasak na eroplano at gusali at iba pang napinsala sa pag-atake sa US. Babawiin nila ito sa pamamagitan ng pagtataas ng singil sa *seguro* na pababayaran sa mga pasahero at kumpanya ng *airline*. Magreresulta ito sa pagtataas din ng pamasaheng sisingilin ng mga *airline*.

Dulot ng pagkalugi ng mga industriyang ito, tinatayang \$50-\$60 bilyon ang tuwirang mawawala sa dating inaasahang kita ng gubynong US mula sa buwis, taripa at iba pang kabayaranang inaasahan ng gubyrno sa loob ng taong ito.

May pagtayang umabot nang mahigit \$100 bilyon ang kabuuang naging tuwirang kagyat na pinsala sa ekonomya ng US. Tinatayang \$60 bilyon ang kinakailangan para sa pagkumpuni ng mga nawasak sa New York at Pentagon. Aabot naman sa \$24 bilyon ang kinakailangang gugulin ng gubynong US para lamang masalo at mapigilan ang tuluyang pagbagsak ng kabuuang industriya ng *airline* sa US.

Kumpanyang US	Tinanggal na manggagawa
Continental Airlines	12,000
American Airlines	20,000
United Airlines	20,000
Delta Airlines	13,000
Northwest Airlines	10,000
US Airways	11,000
America West	2,000
American Trans Air	1,500
Virgin Atlantic	1,200

Sa pagtaya ng gubynong US, mga \$180 bilyon ang kabuuang kakailanganin para masalo ang pagdausdos ng lahat ng mga industriyang naapektuhan ng nangyaring atake sa US. Ngunit wala pa rin itong magagawa para mapigil ang tiyak na magtutuloy at higit pang lalalang resesyon sa US, kasabay ang nagaganap nang resesyon sa kabuuan ng internasyunal na sistemang kapitalista.

Ang negatibo nang tunguhin ng internasyunal na kapitalistang ekonomya nitong kalagitnaan ng taon ay higit pa ngayong lumalala bunga ng mga pangyayari sa US. Tinatayang magkakaroon ng 2.2% absolutong pagbagsak sa pandaigdigang kapitalistang ekonomya sa taong ito at sa 2002.

Higit na paglala ng krisis pang-ekonomya ng Pilipinas

Sa harap ng mga pangyayari sa US, inaasahang ibayong malulugmok sa krisis ang ekonomya ng Pilipinas. Tinaya ng IMF na ang paglago ng *gross domestic product* (kabuuang produksyon sa loob ng bansa) ng Pilipinas para sa 2001 ay hindi na tataas pa sa 2.5%. Ang dating

optimistikong inaasahan ng IMF para rito ay 3%. Ang dating pinapangarap pa para rito ng rehimeng Macapagal-Arroyo ay 3.3%.

Nakaamba ring lalong buma ba ang dati nang mababang *credit rating* (grado sa pangungutang) ng Pilipinas. Sa kasalukuyang paggrado ng mga pangunahing institusyon ng mga imperyalista para sa pagsusuri sa ekonomya at para sa pagrerekomenda ng pamumuhunan sa iba't ibang bansa, nakahanay ang Pilipinas sa mga bansang dapat iwasan ng mga mamumuhunan. Nakikita rin ng ING Barings, isang pandaigdigang kumpanya sa internasyunal na pamumuhunan, na ang ekonomya ng Pilipinas ay isa (pang-apat) sa mga pinakabulnerableng “bagong umuusbong na ekonomya” na mahahatak pababa sa lalong pagdausdos ng ekonomya ng US. Dulot ito ng sobrang pagsandig ng ekonomya ng Pilipinas sa ekonomya ng US at, sa partikular, sa pag-eksport sa US.

Dahil inaasahang lalala pa ang dati nang bagsak na katayuan ng mga industriyang pang-eksport, naglabas na ng babala ang Employers Confederation of the Philippines (ECOP) hinggil sa panibagong tanggapan ng mga manggagawa rito. Reaksyon ito ng mga kapitalista sa mas mababa pa kaysa inaasahang order mula sa US. Nitong nakaraang 18 buwan, umabot na sa 43,000 manggagawa ang natanggal sa mga sektor ng elektroniks at konstruksyon. Nitong nakaraan, bumagsak na nang 30% ang

kabuuang eksport ng mga pyesang elektronik ng bansa.

Kaugnay nito, inaasahang dadami pa ang mga kumpanya sa bansa na magsasara. Bago pa man ang mga atake sa US noong Setyembre 11, umabot na sa 1,300 kumpanya ang nagsara sa harap ng pagtumal ng pandaigdigang produksyon. Mas mataas ito kaysa 1,100 kumpanya na nagsara para sa buong taon ng 2000.

Bago pa man ang mga atake noong Setyembre 11, bukambibig na ng mga negosyante sa bansa na kailangang bawasan ang pagsandig sa ekonomya at pag-eksport sa US. Kahit si Macapagal-Arroyo, sa State of the Nation Address niya, ay umaaming walang pag-asang babangon sa hinaharap ang industriyang pang-eksport ng Pilipinas. Ngunit ang tangi, at tila napakasimple, na paraang nakikita nila para diumano’y maipatupad ito ay ang panghihiikayat sa mamamayan na bumili ng mga produktong gawa sa bansa. Ni hindi nasasaling ang pangunahing suliranin ng pagdadagan ng imperyalismo sa bansa.

Ngunit bago asahang magkakaroon ng tunay na paborableng resolusyon sa mga problemang pang-ekonomya sa bansa, kailangan munang sa pamamagitan ng demokratikong rebolusyon ng bayan ay makalaya ang bansa mula sa imperyalistang paghahari at mabago ang kinukubabawan nitong malakolonyal at malapyudal na sistema sa bansa. Anumang pangarap na mareresolbahan ang

mga suliraning pang-ekonomya ng bansa nang hindi muna nakakamit ang pambansang pagpapalaya ay magiging kasing-ilap lamang ng isang bula. **AB**

Estratehikong imperyalistang interes sa Afghanistan

KAHIT WALA PANG RESULTA ANG imbestigasyon, tinukoy na ng imperyalismong US si Osama bin Laden bilang numero unong suspek sa mga pag-atake noong Setyembre 11. Gayunpaman, ang isinasagawa nitong mobilisasyon ng mga pwersang militar para sa idineklarang “digma laban sa terorismo” ay nakatuon, pangunahin, sa pakikidigma sa bansang Afghanistan. Lagpas sa idineklarang layuning dakpin at parusahan si bin Laden, may mas estratehikong hangarin sa paglulunsad ng digma laban sa gubyernong Taliban at pagpapalakas ng presensya ng US sa rehiyon ng Central at South Asia. Sa kasalukuyan, pinakamahina ang impluwensya ng US dito.

Ang Afghanistan ay nasa timog na bahagi ng Central Asia. Sa kanlurang bahagi nito ang Iran; sa hilaga, ang Turk- ►

◀ menistan, Uzbekistan, Tajikistan; sa silangan, ang China; at sa timog, ang Pakistan. Mula nang bumagsak ang gubyernong suportado ng Soviet Union noong 1991, napailalim ang Afghanistan sa gera sibil sa pagitan ng iba't ibang mga grupong sinuportahan ng mga imperyalista noong dekada 1980. Noong 1996, naagaw ng grupong Taliban ang Kabul, ang sentro ng gubyerno sa Afghanistan. Sa kasalukuyan, kontrolado ng Taliban ang kalakhan ng teritoryo liban sa ilang bahagi sa hilaga na nasa kontrol ng Northern Alliance, isang kulumpon ng iba't ibang grupong ngayo'y sinusuportahan ng US.

Hindi pa nagtatagal mula noong buong-buong suportahan ng US ang Taliban. Katunayan, “isang magandang pangyayari” ang pagtanggap ng US noong 1986 sa pag-agaw ng Taliban sa kapangyarihan dahil ito ay itinuturing na anti-Iran at maka-US.

Higit na pinahalagahan ng US ang relasyon nito sa Taliban noong may prospek pa ang proyekto ng Unocal—isang Amerikanong monopolyong korporasyon sa langis—na maglatag ng 1,300 kilometrong *pipeline* o daluyan ng langis at *natural gas* sa pagitan ng Central Asia at Arabian Sea. Daraan sa Afghanistan ang kalakhan ng *pipeline* na ito, na magmumula sa Chardzhou sa hilagang Turkmenistan, patungo sa baybaying Gwadar ng Pakistan sa Arabian Sea. Ang proyektong ito ay nabuo sa isang kasunduan sa pagitan ng Unocal at ng gubyerno ng Turkmenistan. Inasahang magkakahalaga ng \$8 bilyon ang kontratang ito.

Ngunit noong 1997, isinasantabi ng Taliban ang nabanggit na kasunduan at ibinigay ang proyekto sa Bidas Oil, isang kumpanyang Argentine. Nagsimula nang maging antagonistiko ang US sa Taliban mula noon. Ginamit ng US na sangkalan si Osama bin Laden. **AB**

Pagsangkalan sa gerang agresyon ng US

Tumitinding reaksiyon sa Pilipinas at ibayong dagat

Nilulubos ngayon ng imperyalismong US at mga kaalyado nito ang idineklara nitong “gera laban sa terorismo” para pangibabawin ang reaksiyon sa daigdig at pag-ibayuhin ang agresyon para sa pandaigdigang hegemonya nito.

Sa Western Europe, nag-iibayo ang mga panunupil at diskriminasyon laban sa mga Arabo, Muslim at maging sa iba pang mga dayuhan at migrante mula sa mga bansa sa Ikatlong Daigdig. Sa ngalan ng paghihigpit sa seguridad, naglulunsad ng mga operasyong pagmamamman, pag-aaresto at iba pang anyo ng panggigipit sa mamamayan. Isa sa pinakabulnerable sa gayong mga atake ang mga migranteng Pilipino, dahil sila ang kadalasang may pinakamalaking bilang sa mga migrante sa iba't ibang dako ng mundo. Ang mga migranteng Pilipinong kabilang sa mga anti-imperyalista at progresibong pwersa ang pangunahing pinag-iinitan sa bulag na paghahanap ng mga “terorista” na ginagawa ng mga pulis sa mga kanluraning bansa.

Sa Pilipinas, isinasangkalan na rin ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang gerang agresyon ng US upang magsagawa ng ibayong paghihigpit laban sa mamamayan at maglunsad ng mas matitinding atake laban sa rebolusyonaryong kilusan.

Diskriminasyon laban sa mga Pilipino, kinundena

Mariing kinundena ng Migrante-Europe ang iligal na pag-aaresto na ginawa ng mga pulis ng Belgium sa 30 migranteng Pilipino noong Setyembre 20. Madaling araw na nireyd at hinalughog ang mga tahanan nila, hinalungkat ang mga personal na papeles at kasangkapan, kinumpiska ang kanilang mga *cellphone*, *address book* at *telephone directory*, halos kalahating araw na pinagkukulong sa hiwa-hiwalay na kwarto, ginutom at pinag-iinteroga. Hindi na isinaalang-

alang na may kasa-kasamang maliliit na anak ang mga hinaras nila. Ang mga myembro ng Ugnayan ng mga Pilipino sa Belgium at ng Cordillera-Belgium Association ang pangunahing kinonsentrahan sa pag-iinteroga. Parehong myembrong organisasyon ang mga ito ng Migrante-Europe, isang alyansa ng mga demokratikong organisasyong masa ng mga migrante sa Europe. Bukod sa mga Pilipino, maraming hinaras din ang mga pulis ng Belgium na mga migrante mula sa iba't ibang bansa (Pakistani, Albanian, Algerian, Pole, Espanyol, Portuguese) at maging mga progresibong Belgian.

Sa harap ng pag-aalipustang ito, walang ginawa ang rehimeng Macapagal-Arroyo para alagaan ang kapakanan ng mga migranteng Pilipino. Masahol pa, agad na inabswelto ng mga upisyal ng Pilipinas ang rasismo ng Belgium sa pagdadahilang “routine” ang pang-aaresto at “agad namang pinakawalan ang mga iligal na dinampot”. Dagdag dito, naglabas pa ng “panawagan” ang Department of Foreign Affairs na “mag-ingat ang mga Pilipino” at “iwasang mapansin” ng mga awtoridad ng mga bansang kumukupkop sa kanila. Nagpanukala ang Migrante-International at ang mga kinatawan ng Bayan Muna sa Kongreso na maghapag ng protestang diplomatiko sa pangyayari.

Ang ibayong paghihigpit ng gubyrerno sa Belgium, laluna sa mga anti-imperyalista at progresibong pwersa at sa mga migrante ay dulot ng paghihimpil dito ng North Atlantic Treaty Organization (NATO), ang alyansang militar ng US at mga imperyalistang bayan sa Europe. Lubusang sumusuporta ang NATO sa “gera laban sa terorismo” ng US.

Masugid na pagsuporta ng rehimeng Macapagal-Arroyo sa imperyalismo at pasismo

Sa ngalan ng “kampanyang anti-terorismo”, agaran ding nagpatupad ang rehimeng Macapagal-Arroyo ng mas masahol na mga antinasyunal at anti-demokratikong hakbanging ipinaggigiitan ng mga imperyalista at pasistang nasa likod nito. Ipinaloob ito ngayon sa “14-haligi na patakaran” ng rehimen.

Hindi pa man hinihingi ng US, ibinibigay na ni Macapagal-Arroyo ang lubusang suporta at pahintulot sa lahat ng gustong gawin ng US. Labag

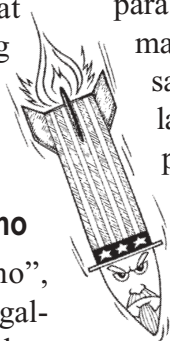
sa sariling saligang batas ng gubyrerno, binigyan na niya ng *blanket authority* (lubusang karapatan) ang mga eroplano, barko at mga tropang militar ng US na gamitin ang Subic, Clark Field (Diosdado Macapagal Airport) at Mactan Airport (Benito Ebuen Air Base) at ang kabuuan ng himpapawid sa bansa, nang wala nang kinakailangang pagpirma sa tratado o *access agreement*. Kaagad namang inikot at ininspeksyon ng kumander ng Pacific Fleet ng US ang mga pasilidad na ito at inilarawan niya ang mga plano ng US sa paggamit ng mga ito para sa kanilang gera. Walang kakurap-kurap na pinayuyurakan ng rehimen ang soberanya ng bansa at ibinabasura ang mga tagumpay ng makasaysayang paglaban ng mamamayang Pilipino sa mga base militar.

Sa kabila ng hirap na kalagayan ng ekonomya ng bansa, nag-alok din ang rehimen ng tulong sa anyo ng pagpapadala ng pagkain, gamot, mga manggagamot at iba pa. Inialok din ni Macapagal-Arroyo ang pagpapadala ng mga sundalo para lumahok sa gerang agresyon ng US sa ibang bansa.

Nagbubukas din siya sa tuwirang interbensyon ng US sa bansa, hindi na lamang laban sa mga lokal na terorista, kundi at laluna laban sa mga rebolusyonaryong pwersa.

Kaagad rin niyang sinagunduhan ang mungkahing ipatupad ang National ID System, isang panukalang makailang ulit nang ibinasura ng mamamayan at kahit ng Korte Suprema noong 1998. Bumuo ang Malakanyang ng grupong mag-aaral sa mekanismo para sa pagpapatupad ng “One-ID system” (sistemang isang-ID), ang bagong taguri ng rehimen sa National ID System. Ang gayong sistema, na lagi’t laging iginigiit ng mga militarista, ay susupil sa mga kalayaang sibil at demokratikong karapatan ng mamamayan. Pangunahin nitong layunin na labanan ang lumalakas na rebolusyonaryong kilusan. Matindi itong tinuligsa ng mga demokratikong organisasyon, kabilang na ang Kilusang Mayo Uno, Bagong Alyansang Makabayan at Bayan Muna.

Sinasamantala rin ngayon ng rehimen ang isterya ng gera para isaisantabi ang usapang pangkapayapaan nito sa NDFP at mabigyang-katwiran ang balak nitong pag-ibayuhin ang paglulunsad ng mga atake sa mga rebolusyonaryong pwersa. Sa kabila ng ►

Kumperensya sa lenggwaheng Iloko

Mahalagang breyktru sa pagkakaisa sa pagsusulat at pagsasalin sa Iloko

Paano isasalin sa wikang Iloko ang salitang *protracted*? Kung susundin ang salin sa Pilipino na “matagalan”, sa Iloko ay “pangmabayagan”. Subalit sa baul ng lenggwaheng Iloko ay may natatangi at mas angkop na termino— “naunday.” Ibig sabihin, mahabang proseso pero may hangganan, at hindi maaaring kalburuhin. Tulad lamang ito ng pag-abot sa wastong gulang ng isang bata o paghinog ng panahon.

Mayaman ang bokabularyong Iloko sa presisong paglalarawan ng mga ideya. Ang *viewpoint* (pananaw) sa Iloko ay “pannirigan”—hindi lamang “opinyon”, kundi may dagdag na kahulugang “pagtudla”. Ang *great* ay “naindaklan”—hindi lamang malaki (“dakkel”), kundi “malawak at dakila”.

Gayunman, marami pa ring suliranin. Matagal nang katanungan ng mga nagsusulat sa Iloko kung paano isasalin ang mga terminong tulad ng *self-reliance* (pagsandig sa sarili), *one-sided* (makaisang panig), *real estate* (mga lupa at gusali), *underemployed* (walang sapat na hanapbuhay), *Cold War* (tunggaliang walang hayagang pagsambulat sa pagitan ng US at Soviet Union) at iba pa.

Paano isasalin ang *odd jobbers*—

◀ huling pagkakaisang itutuloy na ang usapan sa Oktubre, bigla na lamang sinuspinde nang walang-taning ng GRP ang usapang pang-kapayapaan at pinaghahandaan na nito ang ibayong pananalakay sa mga rebolusyonaryong pwersa.

Gera ng agresyon ng US at pagtindi ng reaksiyon, binatikos ng mga demokratikong pwersa sa bansa

Umaani ng batikos mula sa iba’t ibang progresibo at demokratikong pwersa sa bansa ang pagdedeklara ng US ng gera ng agresyon, ang astang-alipures na pagsuporta rito ng rehimeng Macapagal-Arroyo at ang pagsa-samantala ng reaksiyon para pag-ibayuhin ang kontra-rebolusyon at panunupil sa mga progresibo at lumalabang mamamayan.

Maging sa paggunita ng

ika-29 anibersaryo ng batas militar, ang pagkundera sa “kontra-teroristang gera” ng US ay mahigpit na iniugnay sa patuloy na pagsaklot ng militarismo at terorismo at sa papatinding mga paglabag sa karapatang-tao sa bansa.

Binuo rin nitong Setyembre 24 ang isang koalisyon laban sa gera ng agresyon ng US. Ang “Justice Not War Coalition” (Koalisyon para sa Katarungan, Hindi Gera) ay kinabibilangan ng mga kinatawan mula sa Moro Christian People’s Alliance (MCPA), Promotion of Church Peoples Response (PCPR), Migrante-International, Gabriela, BAYAN, KMU at Anakbayan. Kabilang sa mga namumuno rito si Danilo Vizmanos, dating kapitan ng Philippine Navy at naging tagapayo sa

mga usaping militar ng Nuclear Free Philippines at *convenor* ng Junk VFA Movement. Kasabay ng paggigiit ng koalisyon ng katarungan para sa lahat ng biktima ng mga teroristang pag-atake sa US, iginigiit din nito ang katarungan para sa mga biktima ng mahabang kasaysayan ng terorismo ng US mula sa mga mapanghimasok na digmaang henosidyo rito sa Pilipinas hanggang sa nagpapatuloy na mga pambobomba sa Iraq.

Kailangang puspusang labanan ng lahat ng demokratikong pwersa ang mapaniil na mga pakana ng rehimeng Macapagal-Arroyo sa ngalan ng “gera laban sa terorismo”. Bahagi ito ng umuusbong na malawak na pandaigdigang prente laban sa panghihimasok, terorismo at agresyon ng US. **AB**

mga naglalako ng sigarilyo at kendi sa kalye, tagabantay at tagalinis ng mga kotse at iba pang di regular na trabaho? *mangmangged a kumpormi la ditan ti serserken da?* (manggagawang kung anu-ano na lamang ang pinapasukan); *no anya la ditan ti panggedan da?* (kung anu-ano na lamang ang hanapbuhay); *uray no ania la't pamastrekan da?* (kahit ano pinapasok nila) o kaya ay gamitin ang *sangkasaang-sangkasapulan* (idyom sa Iloko, na ang katumbas sa Pilipino ay “isang kahig, isang tuka”)?

Paano naman ang “pagpapanibagong-hubog”, “sahod” na kaiba pa sa “sweldo” at iba pa?

Sa katatapos na Kumperensya sa Lenggwahe ng Iloko na idinaos nitong Agosto sa inisyatiba ng rehiyunal na organo ng Partido sa Ilokos-Kordilyera, nagtipon ang mga kagawad na nakatalaga sa propaganda at edukasyon at iba pang kaugnay na organo mula sa rehiyon ng Ilocos-Kordilyera at Cagayan Valley. Dinaluhan din ito ng mga kinatawan mula sa *Ang Bayan*. Sinikap ng kumperensya na maabot ang pagkakaisa sa isang panimulang gabay at tangkas ng mga susunding kumbensyon para sa ispeling, balarila at bokabularyo sa Iloko. Ito ay patuloy na payayamanin at magsisilbing upisyal na panuntunan sa mga isusulat o isasaling pahayag, dokumento at likhang pampanitikan. Ilalabas ito bilang gabay sa Iloko na kahalintulad ng inilimbag ng KAWSA (Kawanihan sa Pagsasalin ng Partido Komunista ng Pilipinas) noong 1981.

Ang Iloko ay isa sa mga mayor na lenggwahe sa Pilipinas. Ginagamit ito ng mahigit 8,000,000 mamamayan sa kalakhan ng hilagang Luzon. Iloko rin ang *lingua franca* o komon pero sekundaryong wika ng iba't ibang etnolinggwistikong grupo sa Kordilyera at Cagayan Valley. Signipikante rin ang populasyong nagsasalita ng Iloko sa hilagang bahagi ng Central Luzon. Katulad ng iba pang katutubong lenggwahe sa bansa, ang Iloko ay isang relatibong “batang” wika, kumpara halimbawa sa Ingles. Bagamat ginagamit na ito bago pa dumating ang mga Espanyol sa Pilipinas bilang *oral* o binibigkas na lenggwahe, ilandaang taon pa lamang ang nakasulat na porma nito. Kung kaya may iba't ibang grupo ng mga manunulat na may magkakaibang panuntunan sa pagsusulat sa Iloko.

Sa tatlong araw na diskusyon, naging mahigpit ang tunggalian ng mga ideya. Maraming punto ang hindi agad o madaling napagkasunduan lalo na sa ispeling. Sa kalaunan, naabot ang pagkakaisa.

Sa ispeling o pagbaybay at balarila, natukoy na may magkatunggaling mga kumbensyon—sa pagitan ng nakagawian at malaganap nang sistema na ginagamit ng *Bannawag* (bersyong Iloko ng magasin-komiks na *Liwayway*) at ng mga nagsalin ng Bibliya, at sa kabilang banda ang sistema na nakabatay sa makabagong Pilipino at ayon sa mga panuntunan ng Pambansang Kawanihan sa Pagsasalin. Halimbawa, naging malaking usapin kung babaguhin na ang makalumang ispeling (“rebolusion” ay babaybaying “rebolusyon”), at kung ihihiwalay na ang mga panghalip tulad ng nasa *dagatayo* (“lupa natin”) para maging dalawang salita—*daga tayo*. Sa kalaunan, nagsalubong ang magkabilang panig sa pamamagitan ng pagbibigay ng malaking kunsiderasyon sa mga sumusunod: (1) pag-aangkop sa kasalukuyang mababang antas sa literasiya ng kalakhan ng masang mambabasa; (2) pagsasalubong ng lokal at pambansang wika; at (3) mas madaling pagtugon sa matagal nang paghihintay ng mga pwersa at masa sa bersyong Iloko ng mga rebolusyonaryong babasahin tulad ng *Ang Bayan* at mga kursong pang-edukasyon. Pinagkaisahang ang purong Iloko na mga kataga ay babaybayin sa dating paraan, habang ang “hiram” oangkat ay isusulat ayon sa baybay sa Pilipino.

Kinilala na mas madaling sundin ang dati nang panuntunan ng Iloko sa ispeling dahil may internal itong pag-aalinsunod at walang gaanong eksepsyon sa mga tuntunin. Hindi natin basta-basta bina-bago ang mga lumang panuntunan sa ispeling at balarila nang walang batayan at kung hindi kailangan, kundi’y maaaring maging katawa-tawa ang ating mga sulatin para sa mga nasanay na sa mga dating panuntunan, at masahol pa, di nila maiintindihan.

Kinilala ang pangangailangan ng pagbibigay ng mataas na halaga sa presisyon sa pagsasalin ng nilalaman ng rebolusyonaryong mensahe.

Halimbawa, mas mainam na panatiliin ang “diario” sa halip na “dyaryo”, “industrialisasyon” sa halip na “industriyalisasyon” dahil mas nakasanayan na ng masa ang mga ito. Sa kabilang banda, kinilala rin na marami nang mga salitang naisasanib sa Iloko, na hiram sa iba pang lenggwahe.

Maging sa ilang dati nang salitang Iloko, may mga pinagkaisahan ding pagpapaunlad. Sa ispeling, malaking kunsiderasyon ang inilaan ng kumperensya sa elegansya o kagandahan ng tunog at itsura. Halimbawa ang salin ng “panginoong maylupa”. Ang *apotdaga* (mula sa *apo ti daga* o “panginoong mayari ng lupa”), na tulad ng *landlord* sa Ingles, ay hindi elegante sa itsura at para na ring naging bagong salita. Hindi rin elegante ang tunog at itsura ng *apo nga addaan-daga* (panginoong maylupa), na batay naman sa estilong Pilipino. Pinagkaisahang mas angkop na gamitin ang *apo’t daga* (pinaigsing *apo ti daga*) kung para sa isa. Maaaring *appo’t daga* ang pangmaramihan, kaya lamang ay maaaring makalito ito dahil kahawig ng *apput-daga* na ang ibig sabihin ay “panakip sa lupa” at pangit ding pakinggan. Kaya napagkaisahang *dagiti apo’t daga* (mga panginoong maylupa) ang gagamitin sa pangmaramihan.

Kinilala ang pangangailangan ng pagbibigay ng mataas na halaga sa presisyon sa pagsasalin ng nilalaman ng rebolusyonaryong mensahe. Kaugnay nito, kinilala ang pangangailangang paunlarin ang paggamit ng lenggwahe at pagrerebolusyonisa rin nito, maging sa paggamit ng masa. Sa bahaging ito, kinilala sa partikular na may konsiderableng ambag sa pagpapayaman ng Iloko ang rebolusyonaryong kilusan. Maraming masa at Pulang mandirigma ang natutong magbasa at magsulat sa loob ng rebolusyonaryong kilusan. Sa proseso, inangkin na rin ng masa ang mga rebolusyonaryong salitang daglat, tulad ng *SI* (*social investigation*), *CSC* (*criticism-self-criticism*), “*agrev*” (*agrarian revolution* o rebolusyong agraryo) at *DA* (*disciplinary action* o aksyong pandisiplina). Malaganap na ring ginagamit ng masang Ilokano ang mga salitang Pilipino tulad ng “ulat”, “lagom”, “sangay” at “hukbo” at mga salitang angkat tulad ng “pasista”, “kumprador burgesa” at “imperyalismo”.

Kasabay nito, kinilala ang pangangailangang iangkop din ang gamit natin ng lenggwahe sa antas ng literasiya, kultura at praktika sa gamit dito ng masa. Kaugnay nito, kinilala rin ang pangangailangan ng malawak na pleksibilidad sa pag-angkat, “paghiram” at pag-angkin ng mga termino para mapalawak ang abot ng masang mambabasa. Kinilalang hindi rin naman gaanong nagpapatali ang masa sa “maliit” na usapin ng ispeling. Nariyan halimbawa ang nakaugalian na ng masa na mga salitang “dyonson” (*junction*), “bormil” o “bolmil” (*ball mill*), “pista-im” (*peace time*) at “bakwit” (*evacuate*). May mga pagkakaiba rin sa bigkas at baybay ng mga tunog na “i” o “e” at “o” o “u”

depende sa tinubuang prubinsya, subalit natukoy na menor ang mga ito. Ang mahalaga ay nakikilala at naiintindihan ng mga mambabasa ang mga termino.

Sa proseso ng pagsasalin, nagkaisa na susundin ang pangkalahatang mga panuntunan ayon sa sumusunod na pagkakasunud-sunod:

- Maghanap ng pinakamalapit na katumbas sa Iloko. Kung maraming pagpipilian, balansehin ang pagpili sa punto ng presisyon at popularidad.
- Kung walang katumbas sa Iloko, gamitin at ipalaganap ang katumbas sa Pilipino, tulad ng “lagom”, “sining” at iba pa.
- Kung walang katumbas sa Pilipino, pwedeng ipaliwanag na lamang ang kahulugan sa simpleng paraan.
- Kung walang angkop na salin, gamitin ang orihinal.

Nakikinikinitang may antas na maninibago sa simula ang mga manunulat at mambabasa ng Iloko sa paggamit at pagpapalaganap ng napagkaisahang mga kumbensyon. Subalit bahagi lamang ito ng proseso ng panibagong pagsasanay tungo sa kalaunang popularisasyon. Nagkaisa ring mahalagang makuha ang pidbak ng masang babasa sa mga gagamiting panuntunan.

Malaki ang nakamit na tagumpay sa pagdaraos ng kumperensya. Ang rebolusyonaryong kilusan ay may pursigidong kapasyahang abutin, pukawin at mulatin ang malawak na masa ng mamamayan—sa pamamagitan ng sarili nilang lenggwahe, bukod ►

Masigla, mabilisan at epektibong pagkilos ng masa sa sonang gerilya

Maraming magagandang karanasan ang kilusang masa sa Batangas na nagpapakita ng kahandaan at kakayahan nito sa militanteng paglaban sa militarisasyon kasabay ang masiglang pagtataguyod ng armadong pakikibaka. Pinatutunayan ito sa maraming pagkakataong pursigido, mabilisan at epektibo silang nakapaglunsad ng mga sama-samang pagkilos para ipagtanggol kapwa ang kanilang mga karapatan at ang interes ng rebolusyonaryong kilusan sa kanilang lugar. Sa gayon, napapupulol nila ang pangil ng pasismo at naitataas ang antas ng kanilang tapang.

Mabilisang pagkilos ng masa para palayain ang isang nadakip na kasama. Sa pamamagitan ng mabilis na reaksyon ng masa, agad na nakalaya ang isang Pulang mandirigma mula sa kamay ng mga pasistang tropa. Noong 9:30 ng umaga ng Abril 12, ipinahuli ni Mayor Cesar Platon si Ka Noli, tubong-Calaca, na inatasan ng Melito Glor Command na maghatid ng imbitasyon kay Platon para makipag-usap sa hukbong bayan sa loob ng sona. Kaagad pagkatanggap ni Platon ng imbitasyon, ipinatawag niya ang mga pulis upang dakpin si Ka Noli. Ngunit noong aarestuhin na siya, agad siyang nakapag-text sa mga kasama gamit ang dala niyang *cellphone*.

Kaagad kumilos ang mga kasama, kamag-anak at kababayan ni Ka Noli sa Calaca. Kaagad ring naiulat ang pangyayari sa Karapatan, isang samahang nagtataguyod sa karapatang-tao. Napagkaisahan nilang kailangang kaagad na kumilos upang mapi-gilang iligpit si Ka Noli ng mga pulis at mga tauhan ni Platon at mapalaya siya sa lalong madaling panahon.

Pagsapit ng 11:00 ng umaga, dumating na sa munisipyo ng Tanauan ang mga kinatawan ng Karapatan. Nalaman nilang inilipat na si Ka Noli sa Camp Malvar sa karatig bayan. Bago mag-alas-2 ng hapon, nakarating na sa Camp Malvar ang mga kamag-anak at kababayan ni Ka Noli, kasama

ang mga kinatawan ng Karapatan. Hiningi nilang makita si Ka Noli na buhay at hindi sinaktan. Ngunit hindi pinaharap si Ka Noli sa kanila dahil iniinteroga pa raw siya. Magdamag silang nagbantay sa Camp Malvar.

Kinabukasan, dumating ang iba pang mga kababayan at kaibigan ni Ka Noli at mamamayan mula sa iba't ibang bayan sa kanlurang Batangas. Umabot sa 100 ang nagralli sa mismong tarangkahan ng kampo. Iginiit nilang palayain si Ka Noli.

Para makaiwas ang kampo ng PNP sa rali, iniutos ng PNP *provincial commander* na ibalik si Ka Noli sa Tanauan at doon kasuhan. Kaagad ring sumunod sa Tanauan ang mga nagralli.

Natagalan bago nadala doon ng PNP si Ka Noli dahil kinuha pa siya at tinortyur ng mga operatiba

◀ pa sa Pilipino. Di mapasusubalian ang halaga ng pagsisikap sa pagpapaunlad ng paggamit ng rebolusyonaryong kilusan sa mga lokal na wika, kasabay ng pagpapalaganap at pagpapaunlad rin ng paggamit ng pambansang wika.

Inaasahang malaki ang maitutulong ng mga kaisahan sa kumperensya sa pag-abante ng mga

rebolusyonaryong gawain at pakikibaka sa Ilokos-Kordilyera, Cagayan Valley, hilagang bahagi ng Gitnang Luzon, at iba pang lugar kung saan laganap ang wikang Iloko. Sa partikular, mapasisigla at mapauunlad ang pagsasalin at paglilimbag ng mga rebolusyonaryong babasahin at ang kabuuang gawaing edukasyon at propaganda sa Iloko. **AB**

Batangas Provincial Office ng PNP.

Naghinala ang mga sumusuporta kay Ka Noli sa sobrang pagkaantala ng pagdadala sa kanya sa Tanauan, kaya naglunsad sila ng rali sa harap ng munisipyo. Dahil sa presyur ng mga nagrerali, hindi na nagawang antalan pa ng PNP ang paglilitaw kay Ka Noli.

Pagdating ni Ka Noli sa Tanauan, paspasang inihanda ng PNP ang demanda nang hindi idinaan sa mga nararapat na proseso. Pinatawan siya ng P10,000 pyansa, na agad namang nilikom ng mga nagrerali. Umagang-umaga kinabukasan, binayaran ang pyansa at nagbubunying sinundo at iniuwi si Ka Noli.

Ang naging masigla at determinadong pagkilos ng masa para palayain si Ka Noli at iligtas sa kamatayan ay nagsilbing dagdag na inspirasyon niya para mapagpasyang pangibabawan ang lahat ng mga pagpapahirap na dinanas niya habang nasa kamay ng kaaway. Pagkalaya, kaagad siyang sumanib sa kanyang kinapapaloobang yunit ng hukbong bayan.

Matapang na paglaban ng masa sa pagkakanulo sa kanila

Isang dating mandirigma ng hukbong bayan ang sumuko sa kaaway noong Hunyo 15. Kaagad itong sinamantala ng 20th SF Coy. Naglunsad sila ng operasyong militar sa eryang dati niyang kinikilusan sa Batangas para ipaturo ang mga bahay na alam niyang binabasehan ng BHB sa mga baryo roon. Balak ng SF na takutin at isaywar ang mga tao upang tumigil na sa pagsuporta sa hukbong bayan. Sa bawat pinuntahan nilang baryo, tinipon ng SF ang mga taumbaryo at ipinaharap ang yakag nilang traydor. Ipinakita ng traydor ang kinalalagyan ng isang bangko at sinabi niyang “Hindi ba dito pa ako nagpagupit?” Dinala niya ang mga kasama niyang SF sa isang bahay at sinabi niya sa kanila, “Dito ako naglalagi.” May dinampot pa siyang habonera, sabay saging “Hindi ba’t ito pa ang habonera ko?”

Sa halip na matakot, lalo lamang nahamon ang tapang ng masa sa mga inoperasyong baryo. Tinanggihan siya ng lahat ng naroroon at harapang nagpakita ng galit sa kanya at sa mga kasama niyang

SF. Matalim siyang tinitigan ng mga tao. Ngunit hindi matiis ng iba na harapan siyang sumbatan.

Isang linggong inoperasyon ng SF ang lugar, pero wala ni isa sa taga-roon ang bumigay, ni nayanig sa mga pagkakanulo sa kanila. Walang anumang nagawa ang SF para mapresyur at matakot ang masa. Sa buong panahong iyon, may isang yunit ng BHB na nasa kalapit lamang. Nanatili itong panatag, bunga ng mataas na pagtitiwala sa lubusang pagsuporta ng masa sa hukbong bayan.

Mabilisang pagkilos ng masa laban sa militarisasyon

Noong alas-2 ng hapon ng Agosto 9, nagkaroon ng labanan sa Lopez Coral, Calaca sa kanlurang Batangas, sa pagitan ng isang yunit ng BHB na nakahimpil doon at isang iskwad ng “Back-to-Basics Class 01-01” na nag-ooperasyon sa Calaca. Ang Class 01-01 ay isang yunit ng Special Forces (SF) ng Philippine Army, na nasa ilalim ng Task Force Banahaw.

Tatlong araw bago ang labanan, may ikinalat ang SF na siyam na seksyon ng Class 01-01 (tig-13-14 katao sa bawat seksyon) sa mas malawak na saklaw ng kanlurang Batangas. Tatlong araw na ring nag-ooperasyon sa mga baryo ng Calaca ang nabanggit na seksyon.

Nang magtanong ng direksyon sa isang magsasaka ang militar, baligtad ang ibinigay ng magsasaka para iligaw ang kaaway palayo sa alam niyang kinalalagyan ng isang yunit ng BHB. Naghinala ang kaaway na inililigaw sila ng magsasaka, kaya sa kabilang direksyon sila nagpunta. Sa gayon, nasugaga at nakasagupa ng kaaway ang yunit ng BHB na nakahimpil doon. Dalawa ang kaagad nasugatan sa panig ng kaaway samantalang ligtas na nakaatras ang buong yunit ng BHB.

Sa desperasyon, walang habas na nagpaputok sa lahat ng direksyon ang nagsitakbong kaaway. Pati tubong tanim ng masa ay napugutan ng mga bala ng masingan. Nag-alala nang husto sa buhay nila ang mga nakatira sa paligid. Pinagplanuhan nila ang kanilang mga magiging hakbangin.

Bago pa nito’y mayroon nang ihinahandang pagkilos ang masa laban sa madalas na pagmilitarisa ng kaaway sa lugar. Ibinaling ngayon ito ng masa sa kagyat na protesta laban sa pamamail na ginawa ng Class 01-01 sa lugar nila. Kaagad ►

Ang pagkilos ng Force Recon Battalion ng Philippine Marines

Noong Enero 2, 2001 sa Sityo Nangkaan, Barangay Mataas na Pulo, Nasugbu, Batangas, nakasagupa ng isang yunit ng Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang isang bahagi ng Philippine Marines na nagsasagawa ng test mission para sa Operation Force Recon. Dahan-dahang gumapang ang isang lima-kataong tim ng kaaway sa tubuhan papalapit sa hinihimpilan ng yunit ng BHB. Dulot ng masinop na pagmamatyag, mabilis na pagkilos at mahusay na paggagap sa gawaing militar, naunahan ng BHB ang kaaway sa pagpapa-putok at

kaagad nitong nakuha ang inisyatiba. Tumagal nang 15 minuto ang sagupaan. Dalawang elemento ng kaaway ang napatay, kabilang ang lider ng tim. Dalawa pa sa kanila ang nasugatan. Walang kaswalti sa bahagi ng BHB.

Sa pangyayaring ito, nakakumpis ka ang BHB ng isang M14, isang ammunition belt, mga bala, magasin at isang pak. Sa loob ng pak, nakuha ang mga dokumentong naglalaman ng oryentasyon ng Force Recon Team (FRT), ang

yunit ng kaaway na nakasagupa ng BHB. Nakasaad sa mga dokumento ang detalye ng mga taktika sa operasyon ng yunit, talaan ng pakikipagpalitan ng mga mensahe sa radyo sa kanilang mga pinuno at iskedyul at direksyon ng tim. Natukoy din dito ang mga gamit ng yunit at ng bawat elemento, at ang bilang ng buong pormasyong kinapapalooban ng mga ito.

May mga nakuha ring impormasyon tungkol sa pagkilos ng mga FRT mula sa ilang magsasakang nakapag-observa sa kanila.

Mula sa mga ito, naglabas ang komiteng rehiyon ng Partido sa Timog Katagalugan ng isang dokumento ng pag-aaral sa kilos ng yunit ng Philippine Marines ng Philippine Navy (PM/PN) na tinatawag na Force Recon Battalion (FRBn). Sumusunod ang buod ng nilalaman nitong pagsusuri at mga aral. Ipina-nawagan ng rehiyon ang pagpapalaganap nito sa lahat ng mga yunit ng BHB na nasa gawaing masa at sa mga pwersang

◀ nagdaos ang masa ng rali sa baryo. Humingi rin sila ng tulong mula sa Karapatan. Kinabukasan, may dumating nang *fact finding mission* sa baryo para siyasatin ang mga iniulat ng masa na pamamaryl ng Class 01-01 sa lugar nila.

Itinuloy din nila ang rali sa himpilan ng 401st Mobile Group ng PNP sa Palico, Nasugbu para ireklamo ang operasyon ng Philippine Army. Bunga ng mga nakaraang pagkilos ng masa laban sa militarisasyon at paglabag sa mga karapatang-tao sa lugar, may dati nang kasunduan mula pa 1999 sa pagitan ng masa at PNP sa Calaca na kung mag-ooperasyon ang AFP o PNP ay mag-aabiso muna. Inireklamo ng masa ang pag-ooperasyon ng AFP nang walang koordinasyon sa PNP at

walang pagpapaabot sa mga tao. Itinanggi ng 401st MG na may alam sila sa operasyon ng PA at nangakong aaksyunan nila ang reklamo. Kinabuksan ay naitigil na ang operasyon ng Class 01-01 sa lugar.

MARAMI PANG IBANG HALIMBAWA NG MABISANG PAGKILOS ng masa sa Batangas kung saan naipakikita ang kani lang kapasyahan, kapangahasan, talino at kakayahan sa pakikipaglaban para sa sariling kapakanan at para sa lumalaking pangangailangan ng rebolusyonaryong kilusan at armadong pakikibaka. Napatutunayan ng mga ito na nakasalalay ang kinabukasan ng rebolusyon sa tatag at tapang ng masa kapwa sa pagsalag at paggapi sa kaaway. **AB**

*pansamantala o
matagalang naka-
himpil.*

*Mahalagang mapag-aralan ang mga karanasan
dito upang makagawa ng mga karampatang hak-
bang ang iba pang humaharap sa ganito ring
kalagayan.*

ANG FORCE RECON BATTALION (FRBn) AY ISANG yunit sa loob ng Philippine Marines na nakatuon sa mga operasyong kontra-gerilya at paniktik. Kinuha ang pangalan nito mula sa bansag sa pinaka-espesyal na pwersa ng US Marines, ang Force Recon Regiment.

Ang mga tauhan ng FRBn ay may espesyalisasyon at pagsasanay sa mahigpit at tuwirang pagsubaybay sa mga yunit at eryang ginagalawan ng hukbong bayan. Nagsimula ang pagbubuo at pagsasanay nito noong huling bahagi lamang ng 1998, kasabay ng implementasyon ng Oplan Makabayan. Tig-aanim na buwan ang ginawang pagsasanay ng bawat batch na laking pinaliit na kumpanya.

Ang mga subyunit ng FRBn na tinatawag na Force Recon Team (FRT) ay may matingkad na katangiang maliliit at napakaingat sa pagkilos. May anim na FRT ang FRBn at bawat FRT ay tig-apat hanggang lima katao. Bawat FRT ay independyente at magkakalayong kumikilos sa isang malawak na erya, na sinlaki ng isang larangan o isang tipak ng mga bayan. Maaaring umabot nang isa o mahigit na bayan o nang isa o ilang araw na lakad ang distansya ng mga FRT sa isa't isa. Magkaagapay ang magkakahiwalay na pagkilos ng mga FRT sa isang masaklaw na erya. Tumatagal nang ilang linggo bago sila bumalik sa kanilang *mother unit* o tumipon at mag-ulat sa kanilang *tactical command post*.

Gumagamit ang mga FRT ng mataas na antas ng paglilihim upang makamit ang layuning makapasok nang di namamalayan sa mga konsolidado at pinalalawakang baryo sa mga sona at larangang gerilya. Absolutong hindi nagpapakita ni umuugnay sa masa ang mga FRT. Kaiba sa mga karaniwang yunit-militar ng kaaway, hindi sila umaasa sa *barrio intelligence network* (BIN) para sa impormasyon. Sa halip, tuwiran silang nagsisiyasat sa target

na lugar ng operasyon. Sa mga operasyon nito, ipinatutupad ang mataas na antas ng disiplina para lihim itong makapagmaniobra mula sa laylayan hanggang sa pinakapusod ng mga sona at larangang gerilya.

Bago pumasok sa isang erya ng operasyon, ang mga elemento ng isang FRT ay nagsasagawa muna ng pamilyarisasyon sa kalupaan at malalim na pag-alam sa mga palatandaan ng pagkilos ng mga yunit ng BHB sa lugar. Palaging sa gabi sila naglalakad at hindi gumagamit ng plaslayt. Kapansin-pansin sa maliliit na bakas na naiiwan nila, na patiyad sila kung maglakad sa mga lugar kung saan madaling magmarka ang mga bakas ng sapatos. Kung may mga aso sa pupuntahan o daraanan, isang linggo silang hindi naliligo at bago ang operasyon ay nagpapahid ng putik sa katawan para hindi maamoy ng aso at hindi rin makita ng ibang tao. Sa mga pinagtataguan nilang sukal, may dala rin silang mga delatang biskwit at ulam upang hindi na kailangang magluto o lumabas nang kahit ilang araw.

Palagi nilang hinahanap, pinagmamasdan at pinag-aaralan ang mga palatandaan sa presensya ng BHB sa sinisiyasat na lugar: (1) bakas sa daan; (2) usok sa kabundukan at gubat; (3) liwanag mula sa plaslayt at silab ng apoy sa daan, parang, bundok at gubat; (4) ingay ng tao sa loob ng gubat; (5) amoy ng sabon at pagkulay-asul ng tubig sa sapa at ilog; (6) di-karaniwang daloy ng tao sa lugar; at iba pa.

Gumagamit ang
mga FRT ng mataas
na antas ng
paglilihim upang
makamit ang
layuning
makapasok nang di
namamalayan sa
mga konsolidado at
pinalalawakang
baryo sa mga sona
at larangang gerilya.

Sa pamamagitan ng dikit na surbeylans, direktang inaalam ng FRBn ang kabuuang bilang, lakas-pamutok, kalupaang kinikilusan, masang inuugnayan, pinanggagalingan ng suplay, padron, mga dinaraan, pinupuntahan at hinihimpilan ng mga yunit gerilya ng BHB sa lugar.

Sopistikado ang kaniyang mga kagamitan. Bahagi ng kanilang mga instrumento sa pagsubaybay at komunikasyon ang *night*

vision goggles, teleskopyo, global positioning system instrument, cellphone at radyong pangkomunikasyon. Bawat elemento ay may sinusuot na espesyal na kamoplahe para sa kanilang operasyong kumando. Ito ay damit na gawa sa lambat na ipinapatong

at itinatahi sa palibot ng karaniwang unipormeng kamoplahe. Depende sa kulay ng lupa, mga tanim at paligid na gagapangan nila, may dala silang mga kulay-lupa, -dahon, -kahoy, at iba pang katulad na kulay ng makakapal na sinulid o mga himulmol ng tela para ituhog sa kanilang kamoplahe at nang higit na umayon sa paligid ang kulay at kabuuang itsura ng kanilang suot. May dala silang mga lubid na may malalaking pangkawit na bakal para sa pagtawid sa mga ilog at sa pag-akyat at pagbaba sa matatarik na dalisdis.

Kaiba ang mga tungkulin ng FRBn sa mga tungkulin ng mga Recon Force Team (RFT) ng Philippine Marines. Ang mga RFT ay may tungkuling magbigay ng seguridad sa *main body* o sa mas malalaking pormasyong kinapapalooban nila. Ang mga RFT ay pangunahing mga pwersang panagupa at panseguridad at handang mapalaban anumang oras. Ang mga FRT naman ay pangunahing pwersang paniktik. Pangunahing tungkulin nilang kumuha ng malinaw na impormasyon tungkol sa galaw ng mga yunit ng BHB at ibigay ito para sa gamit ng mga pwersang panagupa ng AFP at PNP. Ang pagdurog sa mga natitiktikan nilang yunit ng BHB ay responsibilidad ng mga panagupang pwersa, na papasok lamang kung nakapagbigay na ang FRT ng malinaw na impormasyon. Bagamat hindi pangunahing panagupang pwersa ang mga FRT, may mataas na kasanayan din ang mga ito sa *close quarter battle* o dikitang labanan at *marksmanship* para sa sariling depensa, at sa *sharpshooting* sa layong 400-500 metro para sa ilang presisong pamiminsala sa BHB.

Kaiba rin ang kilos ng FRBn sa mga operasyong kumando na inilulunsad ng Scout Rangers at Special Forces ng Philippine Army at ng Special Action Forces at Regional Mobile Group ng PNP. Ang mga ito ay mga panagupang

pwersang sinanay sa maliliit na pormasyon. Ang tungkulin ng mga RFT nila ay pumasok nang lihim sa mga base ng BHB para nagsasariling magsagawa ng *strike* at *combat operations*. Gayunpaman, mayroong mga pagkakahawig sa paraan ng pagkilos ng mga ito at ng mga FRT ng FRBn. Halimbawa nito ang mga paraan sa paniniktik, tulad ng paggamit ng maliliit na pwersang pangsubaybay.

Sa ilang depensibang labanan ng ilang yunit ng BHB sa iba't ibang yunit militar ng AFP, kapansin-pansin ang paggamit na rin ng huli ng ilang taktika ng FRT. Bagamat maaaring hindi pa malaganap sa PNP, mayroon nang ginawang pagpapasanib ng mga elemento nito. Isang halimbawa ang pagsanib sa FRT Batch 06 ng mga elemento ng Regional Mobile Group ng PNP sa Timog Katagalugan.

Ipinangangalandakan ng mga pwersa ng FRBn na ang kahulugan ng pangalan nila ay “force to reckon with” (“pwersang di dapat ipagwalambahala”). Ngunit tulad ng naganap sa labanan sa Nasugbu noong Enero 2, gaano man kasopistikado ang taktika at gamit ng kaaway, hindi nito kailanman magagapi ang BHB.

Mapagpasyang bentahe ng BHB ang mahigpit na ugnay at suporta ng masa. Nakasalalay dito ang kaligtasan at buhay ng hukbong bayan, gayundin ang kakayahan nitong gapiin ang kaaway. Sa katunayan, nagsisilbing disbentahe kaysa bentahe para sa mga pwersa ng FRBn ang kawalan ng anumang ugnay sa masa. Hangga’t nasa panig ng hukbong bayan ang masa, malaki ang disbentahe at kabiguan para sa anumang “espesyal na pwersa” ng kaaway.

Kasabay nito, para higit na matiyak ang kaligtasan at katiwasayan ng mga yunit at pwersa ng hukbong bayan, di matatawaran ang pangangailangan ng mahigpit na pag-iingat, disiplinang bakal at masinop na pag-aaral at pag-aangkop sa kalagayan ng pagkilos at labanan, pati na sa katangian at pagkilos ng kaaway. Saanman nag-ooperasyon ang FRT at katulad nitong mga pwersa, mahalagang mahigpit na pag-aralan, isasaalang-alang at gawan ng karampatang mga hakbangin ang gayong mga tipo ng operasyon at pagmamamanman ng kaaway. **AB**

RHB: kriminal at kontra-rebolusyonaryo

Patuloy na nalalantad ang kabulukan ng bandido, lagalag at kontra-rebolusyonaryong grupong “Rebolusyonaryong Hukbong Bayan” (RHB).

Taong 1997 nang itiwag sa Partido ang ilang ayaw magwasto, paksyunalista at oportunistang taksil sa Gitnang Luzon. Ang ilang mga elementong ito ang bumuo sa rebisyunista at isplitistang “Marxista-Leninistang Partido ng Pilipinas” (MLPP) na siyang bumuo at namumuno sa armadong grupong RHB.

Sa umpisa, kumilos ang RHB sa ilang mga bayan sa mga prubinsya ng Bataan, Bulacan, Nueva Ecija, Pampanga, Tarlac at Zambales. Nanyutralisa na ang karamihan sa mga dati nilang kinikilusan at may ilang tauhan na lamang sa Bataan at Zambales. Bunga ng pagtugis at paglalantad ng BHB sa RHB sa Gitnang Luzon at ng pagliit ng nakikilusan nilang mga lugar dito, pinasok nila ang ilang mga barangay sa mga bayan ng General Nakar, Polilio, Infanta at Real sa hilagang Quezon; at ilang mga barangay sa Dingalan, Aurora.

Ang pagkilos ng RHB sa hangganang Aurora-hilagang Quezon ay pinamumunuan at pinangangasiwaan ni Miel “Amanda” Laurenaria. Siya ay pinatalsik na Kalihim ng Komiteng Rehiyon sa Timog Katagalugan at isa sa mga pangunahing responsable sa Operation Missing Link (OPML) noong 1988. Ang OPML ang pinamunuan niyang hibang na operasyon ng paniniktik, pag-aresto, pagtortur at pagpatay sa maraming kadre at kasapi ng Partido, Pulang kumander at mandirigma at aktibistang masa sa Timog Katagalugan sa walang batayang mga paratang at suspetsang mga ahente sila ng kaaway. Dahil sa kanyang pagpapasimuno at pagmamamatis sa OPML, ginawaran siya ng aksyong pandisiplina. Hanggang nang itiwag siya sa Partido bunga ng pagsanib niya sa MLPP at RHB ay ipinagmamamatis niyang wasto ang OPML.

Dahil mga dating kasapi ng Bagong Hukbong Bayan, sa simula madaling nakalalapit sa masa ang ilang mga elemento ng RHB. Buong kasinungalingang inilalako nila ang sarili bilang “tunay na hukbong bayan”. Kapag nakukuha na nila ang simpatya ng masa, desperado silang nagpapakalat ng mga imbentong kwento, intriga at paninira laban sa Partido, BHB at buong rebolusyonaryong kilusan. Upang makumbinsing lumipat sa kanila ang mga naguguluhang pwersa, pinangangakuan sila ng suportang pinansyal.

Subalit habang lumalaon, nalalantad ang pagiging reaksyunaryo ng RHB at humahaba ang listahan ng mga kontra-rebolusyonaryong kara-

hasan at paglabag nila sa karapatang-tao ng mamamayan.

Kakutsaba at inaarmasan ng AFP at PNP ang RHB. Direktang lumalahok at nagsisilbing giya ang bandidong grupong ito sa mga operasyon ng kaaway laban sa BHB at mga rebolusyonaryong baseng masa. Nagpapagamit ito sa militar sa paniniktik sa BHB at tumatanggap ng pabuya kapalit ng impormasyon. Humantong sa mga pag-atake ng kaaway at pagkasawi ng ilang mga kasama ang pakikipagkutsabahan ng RHB sa kaaway. Maraming insidente na kapag may operasyon ang militar, sa halip na umiwas ang RHB ay pumupwesto pa ito malapit sa pasukan at labasan ng kaaway.

Bukod sa pakikipag-ugnayan sa militar, nagsisilbi rin ang RHB bilang *private army* ng ilang reaksyunaryong pulitiko at mga taong tulad ng *jueteng lord* na si Bong Pineda. Bukod sa pagiging mga bayarang mamamatay-tao, kabilang sa kanilang mga gawain ang pagnanakaw, pangngikil at *kidnap-for-ransom*.

May mga naganap nang pag-uusap sa pagitan ng militar at ng RHB tungkol sa integrasyon ng huli sa CAFGU.

Dahil sa mga krimen ng RHB, inaani nito ang galit ng masang kanilang binibiktima. Sinasabotahe ng RHB ang mga organisasyong masa at mga kampanyang masa, tulad ng paglulunsad ng rebolusyong agraryo.

Ang sumusunod ay ilan lamang sa mga pinakahuling naitalang krimen ng RHB laban sa mama-

mayan ng Pampanga.

PEBRERO 5 AT 6, 2001, BARANGAY SAN ROQUE, STA. ANA. Panghaharas at pananakot ng armadong mga kasapi ng RHB kina Jesus Pangan, Jose Roxas at Benjamin Macapinlac, mga myembro ng *Aguman dareng Maglalautang Capampangan* (AMC), sa kani-kanilang mga tahanan.

ENERO 29, 2001, BARANGAY STO. ROSARIO, MEXICO. Pambubugbog at pagpatay kay Orlando “Tang Otning” Panlilio, 56, tagapagkoordinang ng STOP-Land Use Conversion sa Pampanga (STOP-LUC). Matapos siyang pagbabarilin, buhay pa siyang pinagtataga ng mga bandido.

ENERO 27, 2001, BARANGAY SAN ROQUE, STA. ANA. Pagkubkob ng 16 na kalalakihang mula sa pinagsanib na grupo ng RHB at RGA sa bahay ni Tatang Teryo Dizon. Ang RGA (“Rebolusyonaryong Gerilya ng Arayat”) ay isang pangkat ng mga sumuko at bumaligtad na dating mandirigma ng BHB. Nagsisilbi ito ngayong pwersang panseguridad ng Pampanga Delta Development Project, kaya tinatawag rin itong “Delta Gang”. Karaniwang gawi nila ang pangingikil sa mga subkontraktor sa proyekto.

ENERO 6, 2001, BARANGAY SAN ANTONIO, MEXICO. Pagpatay kay Eric Canlas, 24. Si Canlas ay *volunteer worker* ng upisina ng Department of Social Work and Development (DSWD) sa lokalidad at ng *Fire Brigade* sa Mexico. Myembro rin siya ng Pacific Radio Communication.

ENERO 2001. Pagkubkob ng 30 armadong elemento ng RHB sa tahanan ni Tatang Primo Guarin, tagapangulo ng AMC. Sa kabiguan makuha si Tatang Primo, sumigaw na lamang ang RHB ng “Tatang Primo, binibigyan ka namin ng dalawang araw para umalis ng Pampanga!”

DISYEMBRE 2000. Pagdukot kay Fred Lacanlale, kasapi ng AMC, at sapilitang pagpapasumpang hindi na siya “makikialam sa organisasyon ng mga magsasaka” sa kanilang baryo.

DISYEMBRE 18, 2000, SA TAPAT NG SAN LORENZO ELEMENTARY SCHOOL SA MEXICO. Pagpaslang kina Jesie Bagtas, 37, at kay Noel dela Cruz, 30, parehong kasapi ng AMC at residente ng Barangay San Nicolas,

CPLA , upisyal nang isinanib sa AFP

Pormal nang isinanib ng rehimeng Macapagal-Arroyo ang Cordillera People's Liberation Army (CPLA) sa AFP. Pinagtibay ito ni Macapagal-Arroyo mismo sa isang seremonya sa Tinglayan, Kalinga noong Setyembre 1. Ipinagdiwang nila ito na tila ba isang napakalaki at napakainam na pangyayari.

Nagsimula ang CPLA sa mga dating pwersa ng BHB na nalinlang ni Conrado Balweg sa kanyang linyang anti-patag. Tumiwalag sila sa Partido at BHB noong Abril 1986, dala-dala ang maraming armas ng BHB. Ayon sa baluktot na linya ng traydor na si Conrado Balweg, ang lahat ng mga taga-patag at hindi pambansang minorya ay kaaway ng mga Igorot sa Kordilyera. Mula noon, halos lahat na ng mga ►

Mexico.

OKTUBRE 2000, BARANGAY SAN AGUSTIN, STA. ANA. Bantag pagpatay kay Javier Mallari, pangalawang tagapangulo ng AMC Chapter ng Sta. Ana, kapag hindi siya tumigil sa pag-oorganisa.

SETYEMBRE 1999. Sapilitang pagpasok ng 10 elemento ng RHB sa tahanan ni Linda Cayan, Secretary-General ng AMC. Nagbanta silang papatayin si Cayan kung hindi ito titigil sa pag-oorganisa ng mga magsasaka sa Mexico. Limang tahanan din ng mga kasapi ng AMC ang kinubkob sa Barangay San Nicolas, Mexico.

Katulad ng iba pang humiwalay at nagtangkang pabagsakin ang rebolusyonaryong kilusan, mabubulok sa kangkungan ng kasaysayan ang MLPP-RHB dahil sa anti-mamamayan at kontra-rebolusyonaryong mga gawain nito. Sa kabila ng tiyak nitong patutunguhan, kailangang mapabilis ang pagkawasak nito upang maiwasan ang pinsalang idudulot nito sa masa at sa rebolusyonaryong kilusan. Ang inilunsad na matatagumpay na taktikal na opensiba ng BHB laban sa RHB ay nagdulot ng pinsala sa kriminal na grupong ito. Ang ganitong mga aksyon, kasabay ng kilusang masang patuloy na maglalantad sa kanilang kontra-rebolusyonaryong katangian ang dudurog sa MLPP-RHB. **AB**

◀ pinagsimulang pwersang galing sa BHB ang nawala sa CPLA at napalitan na ng *goons*. Ang iilang natitirang dating pwersa ng BHB, na pawang may mga katangiang lumpen, ay naging hepe ng mga pangkat ng *goons*.

Dati na ring naglilingkod ang CPLA bilang paramilitar na bisig ng AFP at PNP, bilang mga Civilian Armed Auxiliaries ng mga CAFGU. Ang Cordillera Indigenous Peace Keeping Unit (CIPKU) ng mga paksyon nina Mailed Molina at James Sawatang sa CPLA ay ibang bansag lamang sa mga CAFGU sa Bucloc, Abra at Tinglayan, Kalinga. Ang Cordillera Peoples Militia (CPM) naman ng paksyon ni Modesto Sagudang sa CPLA ay ibang bansag lamang sa paramilitar na mga *vigilante* sa Tubo, Luba at Langiden, Abra. Kadalasang isinasama ang mga ito ng AFP at PNP sa paglulunsad ng mga operasyong militar laban sa BHB at baseng masa nito, pagbibigay proteksyon sa mga operasyon ng mga sindikato sa iligal na pagtotroso, pagtanim ng *marijuana*, pagbibiyahe ng droga, pangingikil sa mga negosyante at mamamayan, panghahas at pananakot sa mga sibilyan at iba pang mga kriminal at lumpen na aktibidad.

Naglulunsad rin sila ng mga operasyon laban sa BHB at baseng masa nito at mga kriminal na operasyon, tulad ng iligal na pagtotroso. Nagsisilbi rin ang mga ito bilang mersenaryong mamamatay-tao at *private army* ng mga reaksyunaryong pulitiko at malalaking kumpanya sa pagmimina. Kaakibat ng kanilang mga kriminal na aktibidad at gawaing lumpen, lumilikha at nagpapalala sila ng mga hidwaan sa pagitan ng mga tribo. Marami rito'y humantong sa mga digmang tribo, tulad ng mga pumutok na digma sa pagitan ng tribong Betwagan at tribong Butbut at sa pagitan ng tribong Saclit at tribong Butbut.

Hindi na kataka-takang pormal na silang isinanib ng guberyno sa mersenaryong hukbo nito. Kung tutuusin, walang nagbago sa katangian nila bilang *goons*. Lamang, iilan sa kanila ang makukuha bilang sundalo at makatatanggap ng mas malaking sweldo. Ang karamihan sa kanila ay mananatili bilang CAFGU na patuloy na kinakaltasan ng mga lider nila at matataas na upisyal ng AFP ng kanilang maliit na sweldo o kaya mananatiling tau-tauhan ng kanilang mga lider at walang-hanggang aasa na mareregularisa pa rin sa AFP.

Dulot ng pormal na integrasyon ng CPLA sa AFP at paggamit nila rito bilang lisensya, lalong maaasahan ang paggawa ng higit pang mga kabuktutan ng CPLA. Ibayo lamang silang malalantad, magiging kasuklam-suklam at mahihiwalay sa malawak na masa ng Kordilyera. **AB**

MGA KRIMEN NG CPLA

Sa Kalinga:

● Si Conrado Balweg, ang pinarusahang pinuno ng CPLA, ang siya mismong umamin na sila ang dumukot at pumatay kay Daniel Ngay-an (tagapangulo ng Cordillera Bodong Association, rehiyunal na lider ng CPA at *panglakayen*, o lider ng tribo, ng Lubuagan) sa Barangay Tanglag, Lubuagan, Kalinga noong Oktubre 1987. Ipinatupad ito ng Cagalan Gate yunit ng CPLA.

● Pinatay ng isang yunit ng CPLA na nakabase sa Balbalan at pinamumunuan ni Dimas "Willy" Tibag ang dalawang lider ng Barangay Salegseg na sina Santos Gonayon, 61 (Enero 24, 1988, sa Sityo Tawang, Salegseg) at Quirino "Lasi" Ambasing, 50 (Setyembre 28, 1988, sa Sityo Tawang, Salegseg) at isang lider ng Barangay Gawaan na si Martin "Lumidaw" Agnas, 50 (Agosto 30, 1990, sa Sityo Dusoc, Gawaan). Ang mga biktima ay mga respetadong *panglakayen*.

● Isa pang yunit ng CPLA sa Balbalan, kasabwat ang ilang lokal na elemento ng PNP at CAFGU, ang pumaslang noong Hulyo 21, 1989 kay Antonio Laguinday, isang *barangay health worker* sa Barangay Balantoy, Balbalan.

● Isang yunit ng CPLA na naglulunsad ng *patrol operation* sa Barangay Dupag, Tabuk ang nagmasaker ng mga inosenteng bata sa Sityo Sabangan, Dupag, Tabuk noong Mayo 26, 1989. Sina Betty Layugan, 2; Mitchi Lagansi, 3; at Simian Molina, 14 ang pinatay nila, habang malubhang sinugatan ang apat pang katao, kabilang ang isang may karamdamang sikolohikal.

Sa Abra:

● Ang CPLA rin ang dumukot at pumatay kay Romy Gardo (organisador sa kabataan ng CPA sa Abra) sa Barangay Tiempo, Tubo, Abra noong Disyembre 28, 1987.

● Pinatay ng CPLA sa pamamagitan ng *firing squad* ang dalawang magsasaka na sina Jonathan Bisnan at Tito Babasa sa Bucay, Abra

● Pinaslang din ng CPLA si Benito Dang-aw ng Tubtuba, Tubo, Abra noong 1987.

Sa Mountain Province:

● Tinortyur at pinatay sa Barangay Bekigan, Sadanga, Mountain Province noong 1988 si Pagpag Afarag ng Barangay Can-eo, Bontoc.

MGA BALITA

MGA ESPIYANG MILITAR, BINIHAG NG BHB SA SULTAN KUDARAT

Binihag ng Valentin Palamine Command (VPC) ng BHB sa rehiyon ng Far South Mindanao ang apat na operatiba ng Military Intelligence Group at Intelligence Service of the Armed Forces of the Philippines (MIG-ISAFP).

Ipinahayag ni Dencio Madrigal, tagapagsalita ng VPC, ang pagbihag ng BHB kina Sgt. Jeremias Rosete, Sgt. Pepito Simbulan, Wilfredo Maldecir at Herminia Sorongon. Si Rosete ay elemento ng 3rd Marine Battalion Landing Team ng 2nd Marine Brigade at nakadeploy sa MIG ng Region 12 bilang operatibang pang-kontra-paniktik. Si Simbulan ay

elemento ng MIG 11. Si Maldecir ay dating ahente ng 601st Brigade, samantalang si Sorongon ay myembro ng iba't ibang organisasyong kunektado sa militar. Dinakip sila nitong Setyembre 4 sa Columbio, Sultan Kudarat.

Ayon kay Madrigal, nagpapanggap na mga mandirigma ng BHB ang naturang mga ahente nang sila'y dakpin. Nakumpiska sa kanila ang isang .45 na pistola, isang *cellphone*, dalawang motorsiklo at maraming klase ng ID.

Ani Madrigal, dapat idaan ang mga pag-uusap para sa pagpapalaya sa apat na ahente sa pamamagitan ng National Democratic Front of the Philippines.

DETATSMENT NG ARMY SA KALINGA, NIREYD NG BHB

Isang elemento ng Citizen's Armed Forces Geographical Unit o CAFGU ang napatay nang ireyd ng mga Pulang mandirigma ang detatsment ng militar nitong Setyembre 24 sa Tinglayan, Pinukpuk, Kalinga. Tatlong iba pa, kabilang ang kumander ng detatsment na si Ssgt. Zaldy Carino, ang nasugatan.

Anim na garan at tatlong M14 ang nasamsam ng mga gerilya. Bandang 2:30 ng hapon nang isagawa ang reyd. Hindi na nagtagumpay sa pananaklolo sa kanilang mga kasamahan ang dumating na reimpors galing sa 21st IB.

Noong Agosto 29 naman, isang sarhento ng Charlie Coy ng 21st IB ang namatay at tatlo pa ang nasugatan nang tambangan sila ng tatlong mandirigma ng Lejo Cawilan Command ng BHB. Dakong 11:30 ng umaga nang ilunsad ang pagtambang sa hangganan ng Libang, Mabaca at Gawaan sa bayan ng Balbalan, Kalinga.

Tumakbo at nagtago ang iba pang pwersa ng kaaway. Bandang alas-3 na ng hapon nang dumating ang reimporsment mula sa 21st IB subalit ligtas nang nakaatras ang mga Pulang mandirigma. Dahil sa matinding takot, hindi nagawang makaganti ng putok ang mga tropa ng kaaway. Inakala nilang napakarami ng mga Pulang mandrigmang tumambang sa kanila.

PULIS, PATAY SA REYD NG BHB SA QUEZON

Isang pulis ang napatay at isa pa ang nasugatan nang lusubin ng mga Pulang mandirigma ang tsekpoyn ng PNP sa Barangay Talipan, Pagbilao, Quezon noong Agosto 31.

Lulan ng apat na sasakyan ang mga gerilya nang dumating sa Barangay Talipan. Pinangasiwaan ng tatlong mandirigma ang daloy ng trapiko sa haywey upang walang madamay na sibilyan sa pag-atake.

KA PARAGO, MALAYA NA

Lumaya mula sa mahigit isang taon at 10 buwang pagkabilanggo si Kasamang Leoncio "Ka Parago" Pitao nitong Setyembre 16.

Si Ka Parago ay dinakip ng mga operatibang paniktik ng AFP sa kanyang bahay sa Bago Gallera, Talomo District sa Davao noong Nobyembre 2, 1999. Ito'y ilang buwan matapos siyang tumampok bilang tagapangalaga sa dalawang bihag ng digma na sina Brig. Gen. Victor Obillo at Capt. Eduardo Montealto na dinakip ng BHB noong Pebrero 1999. Ibiniilanggo si Ka Parago sa Camp Aguinaldo sa ilalim ng Intelligence Service of the Armed Forces of the Philippines.

MGA BALITA

30,000 NAGRALI PARA SA P125 DAGDAG NA SAHOD

SA PANGUNGUNA NG KILUSANG MAYO UNO (KMU), 30,000 manggagawa ang nagdaos ng rali sa Mendiola noong Setyembre 12 para igiit ang P125

across-the-board na karagdagan sa arawang sahod ng mga manggagawa sa buong bansa. Dinaluhan ang rali ng mga delegasyon ng mga manggagawa mula sa Metro Manila, Timog Katagalugan, Gitnang Luzon at iba pang lugar. Dumalo rin sa rali ang mga kinatawan ng Bayan Muna sa Kongreso, na sina Crispin Beltran, Satur Ocampo at Liza Masa.

Bukod sa hinihinging P125 karagdagang sahod ng mga manggagawa, iginiit din ng mga nagrali ang P3,000 *across-the-board* na karagdagan sa buwanang sweldo ng mga kawani ng gubyerno. Kinatawan sila ng COURAGE at ng kinapapalooban nitong Alliance of Public Sector Employees (APSE).

Dala-dala ng mga nagrali ang isang *effigy* ni Macapagal-Arroyo. Ipinakita sa pamamagitan ng *effigy* ang kawalan ng katapatan ni Macapagal-Arroyo sa kanyang salita noong bise-presidente pa siya, na susuportahan niya ang hinihinging P125 karagdagan sa sahod ng mga manggagawa.

Kasabay ng malaking rali sa Metro Manila, naglunsad rin ng martsa ang mga militanteng manggagawa at iba pang demokratikong sektor sa iba't ibang bahagi ng bansa.

ANIBERSARYO NG BATAS MILITAR, GINUNITA

SA ALAALA NG PUONG-LIBONG MAMAMAYANG tinortyur, pinatay at nawala sa ilalim ng diktadurang Marcos, nagmartsa patungong Mendiola ang daan-daang myembro ng Bagong Alyansang Makabayan upang gunitain ang ika-29 anibersaryo ng batas militar.

Alas-10:30 ng umaga nagsimula ang martsa. Dala ng mga demonstrador ang isang *effigy* ni Macapagal-Arroyo na nakadamit-militar at may kamay na bakal. Ayon sa mga demonstrador, palatandaan ito na ang sambayanang Pilipino ay patuloy na nasasaklot ng militarismo at terorismo ng estado. Tinuligsa ng mga nagrali ang pamamayagpag ng mga “labí ng batas militar” gaya ni Panfilo Lacson. Inilantad nila ang papatinding mga paglabag sa mga karapatang-tao, tulad ng pagpatay kay Wilfredo Mananghaya, pinuno ng BAYAN sa San Miguel, Bulacan. Isinigaw nila ang katarungan para sa lahat ng biktima mula sa panahon ng batas militar hangang sa kasalukuyan. Kinundena rin nila ang “kontra-teroristang” digmang pinangungunahan ng US.

PAGTATANIM NG BT-CORN SA SOUTH COTABATO AT ISABELA TINUTULAN NG MGA MAGSASAKA

LUMALAWAK ANG MGA KILOS-PROTESTA NG MASA SA iba't ibang bahagi ng bansa laban sa pagtatanim ng Bt-corn at iba pang tanim na GMO (*genetically modified organisms* o mga organismo na minanipula ang *genes*).

Mga 500 magsasaka at iba pang mamamayan sa pamumuno ng Kilusang Magbubukid ng Pilipinas, Masipag at Bagong Alyansang Makabayan ang pumasok noong katapusan ng Agosto sa isang 1,700 metro kwadrang pang-eksperimentong

sakahan sa Barangay Mal-tana, Tampakan, South Cotabato. Binunot nila ang mga tanim ng Bt-corn doon. Ang Bt-corn ay mais na sinalinan ng *gene* mula sa bakteryang

Bacillus thuringiensis (Bt) na lumilikha ng lasong pumapatay sa pesteng *Asian corn borer*. Bunga nito, ang Bt corn ay may kakayahang lumikha ng pestisidyo laban sa kulisap na ito. Subalit batay ►

◀ sa mga pananaliksik, ang Bt corn ay nilikha nang walang pagsaalang-alang sa kaligtasan ng mga kakain nito. Nakapipinsala rin ito sa kapaligiran. Ang lumilikha ng Bt corn ay ang Monsanto, isang imperyalistang kumpanyang US sa agribisnes. Ito rin ang pangunahing nagtatanim ng utaw (na minanipula ang *genes*) sa Brazil. Nagsisikap ang Monsanto na pumasok at manguna sa agribisnes sa Pilipinas sa pamamagitan ng pagtatanim at pagbebenta ng binhi ng Bt corn at iba pang tipo ng GMO sa bansa.

Bago nito, nagdaos ng rali sa Koronadal City para batikusin ang pagpapahintulot ng gubyerno sa pag-eeksperimento ng GMO. Matapos ang rali, pumunta ang mga demonstrador sa Barangay Maltana, Tampakan para tingnan ang lugar na pinag-eeksperimentuhan ng Monsanto ng GMO. Natuklasan ng mga nagrarali na ang eksperimento ay ginagawa pala sa isang sakahang walang tabing. Ibinukod lamang ang sakahan sa pamamagitan ng bakod na alambre, gayong ayon sa panuntunang ibinaba ng National Committee on Bio-Safety of the Philippines, kailangang pinaliligiran ang mga pang-eeksperimentong sakahan ng di bababa sa 10-pyeng tabing na gawa sa *synthetic* na tela upang ang mga tanim dito ay hindi makalahi ng mga tanim sa iba pang sakahan sa lugar. Sa galit, ispontanyo nilang pinasok ang sakahan at pinagbubunot ang mga tanim.

Sa Echague, Isabela, naglunsad ng *caravan* ang 800 mamamayan para iprotesta ang pag-eeksperimento ng Monsanto sa pagtatanim ng Bt-corn sa Barangay Carulay, Echague. Ang kilos protesta ay pinangunahan ng Danggayang Dagiti Mannalon iti Isabela (Samahan ng mga Magbubukid sa Isabela). Naglabas din ang

Diocese ng Ilagan, Isabela ng pastoral na pahayag tungkol sa isyu. Para ikoordina ang pagkilos laban sa GMO sa saklaw-prubinsya, nagbuo na rin ng Anti-GMO Multi-Sectoral Alliance of Isabela (AGMAIS).

LINGGO NG KATUTUBONG MAMAMAYAN AT PAMBANSANG MINORYA, GINUNITA SA 3-ARAW NA PROTESTA SA MAYNILA

MAHIGIT 500 PAMBANSANG MINORYA MULA SA IBA'T ibang bahagi ng bansa at 400 tagasuporta nila ang naglunsad ng tatlong araw na makulay na mga kilos-protesta, *camp out* at piket bilang paggunita sa Indigenous Peoples and National Minorities (IP-NM) Week o Linggo ng mga Katutubong Mamamayan at Pambansang Minorya. Ang Linggo ng mga Katutubong Mamamayan at Pambansang Minorya ay ipinagdiwang sa bansa sa kauna-unahang pagkakataon, alinsunod sa deklarasyon ng United Nations noong 1993 sa Agosto 11 bilang "Araw ng Katutubong Mamamayan".

Pinangunahan ng Katipunan ng mga Katutubong Mamamayan ng Pilipinas (KAMP) ang tatlong araw na protesta. Dinaluhan ito ng Cordillera People's Alliance, Innabuyog-Gabriela (organisasyon ng mga kababaihan sa Kordilyera), mga Dumagat at Agta mula sa Cagayan Valley, mga myembro ng Central Luzon Aeta Alliance (CLAA), mga Dumagat mula sa Timog Katagalugan at mga Mangyan mula sa Mindoro. Sinuportahan ang nasabing pagkilos ng Anakbayan, Bagong Alyansang Makabayan, Bayan Muna at ng mga kinatawan nito sa Kongreso.

Mula Agosto 13-15 ipinaabot nila ang kanilang mariing pagtutol at paglaban sa iba't ibang anti-mamamayan at anti-pambansang minoryang patakaran ng reaksyunaryong rehimen. Kabilang dito ang pangangamkam ng kanilang mga lupang ninuno at pangwawasak sa kanilang kabuhayan, dulot ng mga anti-mamamayan at anti-pambansang minoryang batas at mga "proyektong pangkaunlaran", laganap na militarisasyon ng kanilang mga komunidad at iba pang anyo ng pang-aapi at diskriminasyon sa kanila.

Mariin nilang iginiit ang pagbasura sa Indigenous Peoples Rights Act (IPRA) at National Commission on Indigenous Peoples (NCIP) dahil sa pagiging mapagpanggap na mga instrumento ng mga ito na nagtatakip at nagtataguyod lamang ng pang-aapi at pagsasamantala sa kanila. Binatikos nila ang pagtaguyod ng IPRA at NCIP sa Philippine Mining Act, malalaking proyektong dam tulad ng San Roque Multipurpose Dam, National Integrated ▶

MGA BALITA

◀ Protected Area Systems (NIPAS) at mga programang *agroforestry*, na pawang nagsu-

sulong sa interes ng malalaking pribadong dayuhan at lokal at nagkakait sa mga pambansang minorya ng kanilang karapatan sa lupang ninuno at tradisyunal na kabuhayan.

Sa loob ng tatlong araw, nagmartsa at nagprotesta ang mga pambansang minorya sa harap ng Camp Aguinaldo, mga pambansang upisina ng Department of Environment and Natural Resources at National Commission on Indigenous Peoples at Malakanyang. Hindi sineryoso ang kahilingan nilang makipagdayalogo sa matataas na upisyal ng gubyerno. Inalipusta sila at minaliit ng mga mabababang upisyal ng gubyerno na pinaharap sa kanila.

Nabigo man sila sa paghiling sa matataas na upisyal ng gubyerno ng seryosong dayalogo, naiparating naman nila sa gubyerno at sa publiko na hindi maaaring isaisantabi ang signipikanteng boses ng 12 milyong mamamayang minorya. Iginiit nila ang mensahe na titindi ang kanilang pakikibaka hanggat di kinikilala ang kanilang mga karapatan at hanggat di natutugunan ang kanilang makatarungang mga hinaing. Ikinalugod nila ang natamasa nilang malaking suporta mula sa malaking bilang ng mga progresibong di-minorya.

TXTPOWER: ITINATAG LABAN SA KASAKIMAN NG GLOBE AT SMART

INILUNSAK KAMAKAILAN NG MGA GUMAGAMIT NG *CELLPHONE* AT *cyberactivists* (mga gumagamit ng *internet* para sa pagkilos bilang aktibista) ang TXTPOWER, isang koalisyon ng mga indibidwal na gumagamit ng *cellphone*. Kagyat na layunin ng TXTPOWER na tutulan at labanan ang planong 40-60% pagbabawas ng kartel ng Globe at Smart ng libreng *text messages* sa kani-kanilang mga *prepaid plan*.

Nasa adyenda ng nasabing grupong pangkonsumer ang paglaban sa kahayukan ng Globe at Smart para sa dagdag na tubo, pagkundena sa di episyenteng serbisyo ng mga ito at pagbubunyag sa kasinungalingang nalulugi ang mga ito. Ayon sa grupo, kabaligtaran ito sa nakasaad sa mga *website* ng dalawang kumpanya kung saan nagdeklara ang Globe ng P1.07 bilyong netong kita at ang Smart ng P1.8 bilyon para sa unang anim na buwan ng 2001.

Lumipas na ang 20-araw na TRO (*temporary restraining order* o temporaryong pagpipigil) ng Regional Trial Court ng Quezon City laban sa pagbabawas ng Smart at Globe ng libreng *text messages*. Tuloy na, kung gayon, ang plano ng Smart at Globe.

GMA, NAGPAKATUTA SA IMPERYALISMONG JAPAN

Walang magtagumpay kayo ... dahil kahihiyang pagpapakatuta ang ipinamalas ni Gloria Macapagal-Arroyo nang bumisita

siya sa Japan nitong Setyembre 12-16. Bukambibig niya na magbibigay ng “katiyakan” ang kanyang rehimen na makikinabang ang mga kapitalistang Hapones kung mamumuhunan sila sa Pilipinas.

“Gagawin namin ang lahat ng kinakailangan... upang

nais naming manatili kayo sa amin,” ang deklarasyon ni Macapagal-Arroyo sa mga kapitalistang Hapones na dumalo sa Philippines-Japan Economic Cooperation sa Hotel New Otani sa Tokyo.

Tiniyak ni Macapagal-Arroyo sa mga kapitalistang Hapones na ang kanyang gubyerno ay pabor sa mga kapitalista laban sa mga manggagawa. Ipinagmalaki niya na ang kamakailang welga sa Toyota Motors Philippines ay nilutas nang pabor sa kapitalista.

MGA KRIMEN NI LACSON, UMAALINGASAW

Patuloy na umaalingasaw ang baho ni Sen. Panfilo Lacson at ng mga kasapakat niya. Si Lacson ay pinangalanan nina Angelo “Ador” Mawanay at Mary Ong, mga dating ahenteng sibilyan ng Presidential Anti-Organized

Crime Task Force (PAOCTF), bilang utak, at ang PAOCTF bilang sentro, ng sindikato ng droga, *kidnap for ransom* at iba pang malalaking krimen sa bansa. Lumabas din na may kaugnayan si Lacson sa mga internasyunal na sindikato ng droga.

Sinundan ito ng mga paglalalahad ni Col. Victor Corpus hinggil sa milyun-milyong dolyar na nakadeposito sa mga bangko sa US at Hongkong sa ilalim ng pangalan ni Lacson, kanyang asawang si Alice at ng mag-asawang Joseph at Luisa Estrada.

Sa kaugnay na balita, tuluyan nang ibinasura ng Court of Appeals ang kaso laban kay Lacson hinggil sa pagsalbeyds sa 11 pinaghihinalaang myembro ng sindikatong Kuratong Baleleng.

Crime Task Force (PAOCTF), bilang utak, at

Sinundan ito ng mga paglalalahad ni Col. Victor Corpus hinggil sa milyun-milyong dolyar na nakadeposito sa mga bangko sa

PATULOY NA INAANTALA NI ESTRADA ANG KANYANG PAGLILITIS

Patuloy na inaantala ng mga abugado ni Estrada ang mabilis na pagsisimula at pagdaraos ng paglilitis ng kasong pandarabong laban kina Joseph Estrada, Jinggoy Estrada at Atty. Edward Serapio.

Nitong Setyembre 13, inantala nang inantala ng mga abugado ni Estrada ang pagpirma sa *pretrial agreement* na naglalahad ng mga alituntuning susundin sa paglilitis. Kasabay nito, gumagawa ng mga hakbang ang mga abugado ni Estrada upang isa-isang pawalambisa ang mga kaso laban sa kanya. Nitong

huli, hiningi nila na pawalambisa na ang kaso laban sa iligal na paggamit ng alyas. Bago nito, naglabas na ng serye ng mga desisyon ang Sandiganbayan na pumapabor kay Estrada. Kabilang dito ang hindi pagpapatigil sa operasyon ng ilang korporasyong sa aktwal ay pag-aari ni Estrada subalit nakalista sa pangalan ng iba (*dummy corporation*). Ipinagbawal din ng Korte Suprema ang *live coverage* ng paglilitis, bagay na kumikitil sa karapatan ng mamamayan na mahigpit na subaybayan ang paglilitis.

SABWATANG ABU SAYYAF-AFP, INILANTAD

Sunud-sunod na lumabas ang mga testigo mula sa Lamitan, Basilan upang suportahan ang testimonya ni Fr. Cirilo Nacorda, na may sabwatan sa pagitan ng AFP at Abu Sayyaf. Dahil sa sabwatanang ito, palagi nang nakalulusot ang Abu Sayyaf sa kabila ng pagtatambak ng libu-librong tropa laban dito. Nanggagaling mismo sa AFP ang marami sa mga armas na ginagamit ng Abu Sayyaf. Iginiit rin nina Nacorda at ilan pang testigo na may patunay silang dumaan sa matataas na upisyal ng AFP ang kabayaran sa Abu Sayyaf para sa pagpapalaya ng ilang mga bihag at na nabahagian nito ang nasabing mga upisyal ng AFP.

Ayon kay Nacorda, nakatakas ang bandidong grupo mula sa kordon ng AFP sa Lamitan noong Hunyo 2-3 matapos na iutos ng mga upisyal ang pag-atras ng mga tropang militar mula sa rutang dadaanan ng Abu Sayyaf. Ang testimonyang ito ay sinuportahan ng iba pang saksi. Tinukoy ni Nacorda si Brig. Gen. Romeo Dominguez, dating kumander ng 1st Infantry Division at si Col. Juvenal Narcise, dating kumander ng 103rd Infantry Battalion, na ilan sa mga nakatanggap ng perang-panuhol mula sa Abu Sayyaf.